Št. 52 Poštnina plačana v gotovini [illegible] V Trstu, v nedeljo 1. marca 1925. Posamezna številka 20 cent. Letnik L

Izhaja, izvzemši [illegible] Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. [illegible] se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se [illegible] rokopisi se ne vračajo. — Odgovorni urednik: [illegible] tiskarne Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina [illegible] L 10.50, pol leta L 32.— in celo leto L 6[illegible].— [illegible] 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Knjižnica LJUBLJANA — Jugoslavija

Čudna so pota - sistema!

V Gorici prepoved slovenskih nagrobnih napisov preklicana - V Trstu prepovedane šolske knjige

Čudna so pota Gospodova! Še bolj čudna pa so pota upravnega sistema v naši lepi Julijski Krajini. Čudna so in kdor bi jih hotel pogruntati, bi se lotil menda še drugače težje naloge, nego si jo je bil postavil sv. Avguštin, ko je hotel pogruntati sv. Trojico. Da niso to le prazne fraze, temveč resnične stvari, nam pričata dva dogodka iz teh dni, ki zopet osvetljujeta vso nedoslednost in potemtakem tudi nesmiselnost kriterijev, na katerih slonijo različne odredbe, tičoče se našega ljudstva na tem ozemlju.

Prvi dogodek moramo le pozdravljati, dasi ni sam na sebi nič drugega nego povratek k pravnemu spoznanju, k spoznanju, da je bilo oblastvo, katero je izdalo naredbo, ki jo tu mislimo, v zablodi, na krivi poti, po kateri ni moglo nadaljevati, ne da bi pri tem omadeževalo sebe in vso upravo sploh z madežem neočistljive sramote. Gre za ono zloglasno okrožnico, s katero je bil goriški podžupan odv. Verzegnassi, kot smo že obširno poročali, obvestil goriške kamnoseke, da so bili s sklepom občinskega odbora od 18. decembra 1924. prepovedani slovenski nagrobni napisi na goriškem pokopališču in da bodo tudi že obstoječi nagrobni napisi tekom l. 1925. odstranjeni. Ko smo priobčili vsebino dotične okrožnice, tedaj je zakipelo v slovenskem ljudstvu upravičeno ogorčenje nad tem najbrezobzirnejšim nasiljem nad goriškimi Slovenci.

Toda ne samo slovenska, temveč tudi vsa poštena italijanska javnost se je zgražala nad tem naravnost brezbožnim sklepom goriškega občinskega odbora. Fašistovski občinski svetovalec Graziani je celo vložil tozadevno vprašanje na goriškega župana.

Že takoj spočetka smo bili prepričani, da ta gorostasni sklep nikakor ne bo mogel obveljati. In res je prejelo tajništvo goriškega pokrajinskega odbora našega enotnega političnega društva «Edinost», ki je interveniralo na goriškem magistratu, obvestilo, da je dotični referent izjavil, da odredba goriškega občinskega odbora o nagrobnih napisih ne velja več in da slovenske stranke lahko postavljajo svojim pokojnim tudi v bodoče nemoteno nagrobne spomenike s slovenskimi napisi. Tudi dosedanji napisi bodo smeli ostati nedotaknjeni na svojem mestu. — Dotične stranke naj se obračajo na goriški magistrat, kjer jim bo brez vsakih težkoč izdano tozadevno dovoljenje.

Ponavljamo: dasi je s tem le popravljena nezaslišana krivica, pozdravljamo to dejstvo, ker priča o tem, da je goriška občinska uprava vendar le spoznala gorostasnost nameravanega nasilja nad slovenskimi pokojniki. Nerazumljivo pa ostane ono drugo dejstvo, da je namreč goriški občinski odbor obtičal na pol poti svojega spoznanja. Tudi po preklicu onega zloglasnega sklepa bo veljala določba, da je potrebno za slovenski nagrobni napis posebno dovoljenje goriške občinske uprave. S tem polovičarstvom prihaja goriški občinski odbor v protislovje s samim seboj. Zakaj: ali so slovenski nagrobni napisi dovoljeni — in potem ni potrebno nikako predhodno dovoljenje — ali pa niso dovoljeni!

Za natančnejša obvestila o tej stvari pa naj se prizadeti obračajo na pokrajinski odbor našega narodnega političnega društva «Edinost» v Gorici, ul. Carducci št. 7, kjer jim bo šlo tajništvo v vsakem oziru na roko z nasveti in eventualno potrebnimi intervencijami.

***

Slučaj s tem sklepom goriškega občinskega odbora je za vsakega mislečega človeka nov dokaz, kakšna mora biti končna usoda takih nesmiselnih naredb. Toda motil bi se, kdor bi mislil, da so slične bridke izkušnje, katerih bi mogli našteti cel kup, javna oblastva naše dežele izpametovala, da bi ne izdajala več sličnih naredb, ki so v nasprotju z vsako logiko. Skoraj v istem hipu, ko smo prejeli obvestilo o preklicu sklepa goriškega občinskega odbora, smo bili obveščeni o ukrepu šolskega oblastva tržaške občine, ki po svoji gorostasnosti in nesmiselnosti morda še prekaša prepoved nagrobnih spomenikov v Gorici. Didaktični ravnatelji na šolah tržaške občine so dobili strog ukaz, da učitelji in učenci ne smejo rabiti slovenskih šolskih knjig! Ta ukaz oziroma prepoved se utemeljuje z naglašanjem, da knjige niso še potrjene. Ali pa se je oblastvo ki je izdalo ta ukaz, morda pobrigalo, da se prepovedane knjige nadomestijo z drugimi? Nič podobnega in zato je ta naredba tem gorostasnejša. Čudna in nepedagoška pa je že vsled tega, ker prihaja sredi šolskega leta, ko je pouk v polnem teku. In ravno v tej takorekoč odločilni dobi za uspehe celoletnega pouka naj bi otroci v slovenskih razredih tržaških ljudskih šol ostali naenkrat brez knjig!?

Prepoved slovenskih šolskih knjig je dostojna inačica one znane naredbe, s katero so hoteli prepovedati učni ravnatelji pouk slovenske abecede. Sedaj se skuša doseči isti cilj na drug način in z drugimi sredstvi. A razlogi? Tudi razlog, češ da slovenske šolske knjige niso še potrjene, je vreden naredbe kot take. Utemeljevanje je tem bolj kričeče spričo dejstva, da je šolsko skrbništvo v začetku šolskega leta predsedniku Učiteljske zveze obljubilo, da se bodo knjige, ki so bile v rabi že prejšnje leto, mogle rabiti tudi v tekočem letu. Učiteljstvo je na neki konferenci upravičeno protestiralo proti omenjeni naredbi. Kako naj se pričakujejo od učitelja uspehi, če se ne smejo ne on ne otroci posluževati neogibno potrebne knjige? Protest pa je ostal do sedaj brez uspeha; ?olsko skrbništvo ni smatralo za potrebno, da bi gornjo prepoved suspendiralo vsaj do tedaj, dokler se ne najde nadomestilo za sedanje šolske knjige. In to kljub svojemu zagotovilu, danemu ob začetku šolskega leta, ki smo ga zgoraj omenili!

Ali bo ostalo pri tem? Ali je res mogoče, da bi morali ostati šolski otroci sredi šolskega leta brez šolskih knjig? To vprašanje stavimo tu javno g. šolskemu skrbniku. O tem novem udarcu naperjenem proti vsakemu uspehu ljudsko-šolskega pouka pa bo še treba govoriti odločno in z vso jasnostjo!

Fašizem v boju zoper opozicijo in bojevnike

Pred zborovanjem maksimalistov

RIM, 28. Vse kaže, da se bo Mussolinijev poskus, da bi z naznanitvijo volitev povzročil v opozicijskem taboru razdor, popolnoma ponesrečil. Naznanitev volitev, oziroma predložitev novega volilnega zakona, je v prvem trenutku sicer povzročila precejšnjo zmedenost, a v zadnjem času se je opozicija zopet orijentirala in to na sestankih voditeljev in parlamentarnih klubov posameznih strank, ki jo sestavljajo. Na vseh teh sestankih se je pred vsem povdarjala potreba, da opozicija — tu gre predvsem za aventince — nastopa složno in tako prepreči poskus fašizma, da bi zasejal razdor med njo. V tem pogledu je velike važnosti zborovanje unitarcev, na katerem je bila sprejeta resolucija, naj gredo aventinci po sedanji poti dalje ter naj bi se dosegel sporazum za skupno postopanje vseh opozicijskih skupin glede volitev. Ako pride v resnici pozneje do takega sporazuma, bi ravno volitve združile vse opozicijske skupine proti fašizmu in bi volitve dosegle ravno nasprotno od namena, s katerim so bile napovedane.

Na seji izvršilnega odbora opozicije, ki se je vršila na Montecitoriju, je bilo ugotovljeno, da vlada med aventinci popoln sporazum. Uradno poročilo pravi, da bodo šli aventinci po dosedanji poti dalje. Seje so se udeležili on. Turati, De Gasperi, di Cesarò, Oro-Nobili, Amendola in Facchinetti.

Za enotnost opozicijskega bloka bo velike važnosti jutrišnje zborovanje maksimalistov v Milanu. Med maksimalisti je v zadnjem času postala zelo močna struja, ki zahteva, da maksimalisti izstopijo iz opozicijskega bloka, češ da sestavljajo blok po večini meščanske stranke in da radi tega blok ščiti interese meščanstva. Maksimalistična stranka hoče popolno svobodo, da bo lahko svobodno delovala za blaginjo proletarijata. Zdi se pa, da ta struja ne bo prodrla, ker ima preveč skrajne zahteve. Bolj močni sta drugi dve struji: prva se zavzema za to, da bi se blok aventincev ohranil in da bi pri volitvah nastopili maksimalisti skupno z ostalo opozicijo; druga struja je tudi za ohranitev bloka, a za popolno samostojnost maksimalistov pri volitvah.

Boj proti bojevnikom

Boj, ki ga je napovedal fašizem, oziroma fašistovska vlada bojevnikom po zborovanju v Assisi, postaja vedno ostrejši. Fašizem hoče za vsako ceno razbiti Udruženje bojevnikov, ker se je osrednji odbor izrekel proti sedanji vladi po napadu na bojevnike v Rimu dne 4. novembra. Od tedaj dalje so skušali fašisti doseči, da bi pokrajinske organizacije izrekle nezaupnico osrednjemu vodstvu. Toda poskus se je v glavnem ponesrečil. Od 76 sekcij je zavzelo stališče proti osrednjemu odboru le okoli 20 sekcij in to v pokrajinah, kjer je fašizem v premoči.

Osrednji odbor Udruženja bojevnikov je sklical za 5., 6. in 7. marca kongres bojevnikov. Prvotno je bilo določeno, da se bo vršil kongres v Viareggio, na zadnji seji pa je osrednji odbor določil Rim za kraj kongresa. Na kongresu v Assisi je bilo zastopanih 315.000 bojevnikov, v Rimu pa jih bo okoli 380.000. Vlada skuša preprečiti zborovanje z motivacijo, da ni sklican kongres v smislu pravil, ker da pravila ne predvidevajo kongresa v tem času. Osrednji odbor je odgovoril na pismo ministrskega predsedništva, da se smatra to zborovanje za nadaljevanje jesenskega zasedanja. Kongres se bo torej vršil in osrednji odbor je že o tem obvestil pokrajinske organizacije.

Mussolini že dela

RIM, 28. Danes dopoldne je ministrski predsednik Mussolini sprejel v svojem zasebnem stanovanju ministra za notranje zadeve, ministra za javna dela in prometnega ministra. Giuriati je Mussoliniju poročal o svojem potovanju po južnih krajih Italije.

Deklaracija opozicije v Jugoslaviji

Pred preliminarnimi pogajanji za konkordat — Sožalje jugoslovenske vlade radi smrti Eberta

BEOGRAD, 28 (Izv.) Danes dopoldne so se vršila posvetovanja vladnih skupin. Dopoldne sta konferirala tudi Pašić in Pribičević.

V kabinetu prosvetnega ministra se je vršila konferenca samostojnih demokratov, na kateri je bilo določeno, da se skliče na 4. marca seja parlamentarnega kluba samostojnih demokratov. Istočasno se bo vršila seja radikalskega kluba.

Rekonstrukcija kabineta se bo izvršila, ko bo verifikacijski odbor izvršil svoje delo. Iz vlade bosta izstopila Šurmin in Drinković ter bržkone vsi ministri brez portfelja. Podpredsednik Trifković bo bržkone prevzel kar resort in nato odšel na oddih v Primorje. Kakor je bilo že javljeno, ostane razmerje med radikali in samostojnimi demokrati nespremenjeno.

Poslanik pri Vatikanu dr. Smodlaka je bil danes pri Pašiću v zadevi konkordata z Vatikanom. Ministrski odbor je rešil vsa vprašanja glede načrta za konkordat. Dr. Smodlaka je pooblaščen, da uvede preliminarna pogajanja z Vatikanom.

Zunanji minister dr. Ninčić je posetil nemškega poslanika ter mu izrazil sožalje radi smrti predsednika Eberta.

Notranji minister je objavil poročilo o izvršeni likvidaciji pokrajinske uprave na Hrvatskem.

Kakor doznavajo iz opozicijskih krogov, so načelniki opozicijskih strank na eni izmed zadnjih sej sklenili sestaviti deklaracijo, v kateri bo opozicija začrtala svoj program. Deklaracija je zamišljena kot odgovor na prestolni govor. Sestavil jo bo Ljuba Davidović, ki bo deklaracijo prečital tudi v narodni skupščini.

Koliko dolguje Jugoslavija Angliji

BEOGRAD, 28. (Izv.) Zunanje ministrstvo je bilo obveščeno, da je v angleški zbornici referent za medzavezniške dolgove poročal, da znaša vojno posojilo Angliji Jugoslaviji 2,900.000 šterlingov, pomožno posojilo 2,390.000 šterlingov in 190 tisoč dolguje Jugoslavija za prevozne stroške srbske armade.

Vpad bolgarskih komitašev

BEOGRAD, 28. (Izv.) Notranje ministrstvo je prejelo obvestilo, da so bolgarski komitaši vpadli v bregalniško okrožje. Kmetje in orožniki so jih po dolgem boju zagnali preko meje. Komitaši so imeli velike zgube.

Gledališka konferenca v Beogradu

BEOGRAD, 28. Včeraj je pričela konferenca upravnikov gledališč v Jugoslaviji. Namerava se skleniti, da bodo vsa gledališča v Jugoslaviji odslej smela porabljati vse svoje dohodke poleg subvencij, ki jih dobivajo od države, dočim so doslej morala svoje dohodke oddajati državi.

List «Balkan» pod prisilno poravnavo

BEOGRAD,6 28. Danes se je na sodišču I. stopnje vršila razprava o prisilni poravnavi med upniki in lastniki beograjskega lista «Balkan». Lastniki nudijo upnikom 100 procentno poravnavo z 12 procentnimi obresti tekom enega leta.

Ureditev semestrov na univerzah v Jugoslaviji

BEOGRAD, 28. Minister prosvete Pribičević je podpisal naredbo, da se na vseučiliščih prične zimski semester dne 1. oktobra in traja do 15. februarja, letni semester pa se začne dne 1. marca in traja do 30. junija. Ta odredba velja že za letni semester tega leta.

Tržaški tatovi v Zagrebu?

ZAGREB, 28. (Izv.) Danes ponoči so vdrli v urade velikega župana tatovi ter odnesli iz blagajne oddelka za socijalno politiko 46.000 dinarjev in za 39.000 dinarjev kolkov. Vlomilci so pustili na licu mesta orodje, ki je tržaškega izvora. O tatovih ni nikake sledi.

Skrito orožje v Avstriji

Kontrolna komisija odkrila 10.000 granat in 2.000 pušk

DUNAJ, 28. Medzavezniška vojaška kontrolna komisija nadaljuje v Avstriji z odkritji vojnega materijala, ki bi ga morala Avstrija že davno oddati zaveznikom glasom določb versailleske mirovne pogodbe. **V Blumau-u, ki je za časa svetovne vojne oskrboval bivšo avstrijsko armado z orožjem in strelivom, je odkrila kontrolna komisija pred tremi dnevi 10 tisoč granat, napolnjenih s strupenimi plini. Čeravno so bile granate shranjene v nekem državnem skladišču, zatrjuje avstrijska vlada, da so granate lastnina nekega privatnika, kar pa je zelo neverjetno.**

Danes predpoldne je kontrolna komisija zopet iztaknila v neki kleti v Semmeringheide 2 tisoč pušk in večjo množino artilerijske opreme. Te vesti morajo povzročati mučen vtis v medzavezniških krogih, kajti v zadnjem času so bile odkrite v Avstriji tako velike množine orožja, da bi lahko napolnile nad dve sto vagonov.

Friderik Ebert umrl

BERLIN, 28. Predsednik nemške republike, Ebert, je davi ob 10.15 umrl, ne da bi bil prišel prej k zavesti. Ob njegovi postelji so stali do zadnjega trenutka njegova žena, otroci in njegov zet dr. Jemicke.

***

Friderik Ebert je bil rojen v Heidelbergu leta 1871. Njegov oče je bil lastnik male krojačnice, Friderik sam se je v svoji mladosti priučil sedlarstvu. Pa že zgodaj se je začel zanimati za politiko in je postal novinar. 21 let star je vstopil v uredništvo lista «Brenner Burger Zeitung» in čez pet let je bil že izvoljen v vodstvo nemške socijalistične stranke ter si obdržal istočasno predsedništvo mladinskih delavskih organizacij. Leta 1912 je bil izvoljen za poslanca v državnem zboru in leto po tem — po Beblovi smrti — za predsednika socijalistične stranke.

Leta 1914 je obljubil Wilhelmu pomoč svoje stranke v svetovni vojn, čaš da je šlo tedaj za boj proti caristični Rusiji. 20. julija 1917 pa je bil med tistimi, ki so nastopili za «revolucijo za mir», kjer je šlo — v času, ko se je morala smatrati zmaga centralnih vlasti za izključeno — za odvrnitev popolnega poraza Nemčije.

Po premirju in po begu cesarja je Ebert takoj začutil, da je poklican, da postane žarišče novega reda. Tedaj je tudi Hindenburg priznal oblast nove vlade pod vodstvom načelnika socijalnih demokraiov. Tedaj so se pa obrnili proti njemu ekstremistični člani direktorija, prišlo je do krvavih poskusov sovjetske revolucije, katere je pa Ebert s pomočjo Noskeja udušil in zgodilo se je o priliki enega takih poskusov — januarja 1919 —, ko sta padla Liebknecht n Rosa Luxemburg. Komunisti in neodvisni socialisti so takrat zakričali proti morilcu in izdajalcu, ampak velika socijalno-demokratska množica in vsi Nemci, ki so si želeli reda, so mu dali prav. Konstituanta v Weimarju ga je 6. februarja 1919 proglasila za prvega predsednika države.

Na ta način utrjeni njegov položaj se je le enkrat zamajal, in sicer marca 1920, za časa Kappovega puča. Ebert je takrat zbežal v Dresden, po predaji Kappovih in Erhardtovih oboroženih tolp pa je bila republika zopet rešena. Kot državni predsednik se Ebert ni več udeleževal strankarskega boja, zavzel je nadstrankarsko stališče in skrbel le za blagor domovine.

Splošno žalovanje v Berlinu

Pogreb se bo vršil v sredo

BERLIN, 28. Vest o smrti predsednika Eberta je vzbudila povsod čustvo globoke žalosti. Gledališča in druga javna shajališča so bila takoj zaprta. Borza je ustavila svoje poslovanje. Državni in zasebni uradi so razvesili zastavo na pol droga. Vlada se je sestala opoldne na nujni seji.

BERLIN, 28. Pogreb predsednika Eberta se bo vršil najbrže v sredo. Kancelar Luther bo imel pri tej priliki žalni govor. Pruska vlada je proglasila splošno žalovanje, tako da so za danes, jutri in za dan pogreba odpovedane vse javne veselice in bodo te dni zaprta gledališča in vsi kinematografi. Na današnji seji vlade se je kancelar spomnil Ebertove smrti ter izjavil, da bo pozneje govoril o njegovem delu in njegovih vzvišenih lastnosti, potrjenih v najtežjih zgodovinskih trenutkih. Proslavil je za enkrat le njegovo globoko ljubezen do domovine. Z vseh strani Nemčije prihajajo neprestano izrazi sožalja. «Nord Deutscher Lloyd» je odredil, da morajo vse njegove ladje, ki vozijo po vseh oceanih, razvesiti zastavo na pol droga.

Sožalje v Italiji

RIM, 28. Ministrski predsednik Mussolini je odredil, da morajo v znak sožalja radi smrti predsednika nemške države Eberta vsi državni uradi kraljevine razvesiti zastavo na pol droga s florom.

RIM, 28. Vsled smrti Friderika Eberta, predsednika nemške republike, je kralj odredil osemdnevno dvorno žalovanje. Istočasno je kralj tudi v imenu kraljice odposlal Ebertovi ženi sožalno brzojavko. Izrazil je brzojavno svoje sožalje tudi nemškemu kancelarju Lutherju.

Francosko sožalje

PARIZ, 28. Ravnatelj protokola De Touquers se je podal davi k nemškemu poslaniku ter mu izrazil sožalje predsednika republike radi Ebertove smrti. Predsednik poslanske zbornice in predsednik senata sta izrazila sožalje v imenu obeh zbornic parlamenta.

Nova nota Nemčije

za odstranitev francoskih čet iz sarske kotline

BERLIN, 28. Nemška državna vlada je naslovila na Društvo narodov noto, kjer protestira proti navzočnosti francoskih čet v sarski kotlini. V noti se pripominja, da se že 5 let dela na organizaciji krajevne žendarmerije in da se je svet Društva narodov že sedemkrat bavil s tem vprašanjem vsled enajstih poročil, ki jih je v tem oziru prejel od nemške vlade. Akoravno je svet — tako ugotavlja nota — imenoval pred kakim letom režim v sarski kotlini za prehodnega, razpolaga vendar vladna komisija za sarsko kotlino le s 570 orožniki, akoravno bi jih potrebovala 3-4 tisoč. Nota nadalje zatrjuje, da ima nemška vlada pravico zahtevati, da se izvršijo klavzule mirovne pogodbe, katere besedilo je popolnoma jasno. Na podlagi teh klavzul se mora vzdrževanje reda prepustiti le krajevni žendarmeriji in se bi navzočnosti francoskih čet ne smelo dopustiti, ker ni ta v skladu s položajem sarske kotline, ki se jo mora smatrati za ozemlje plebiscita, pri katerem je prizadeta tudi Francija sama. Nemška vlada — zaključuje nota — pričakuje, da bo Društvo narodov vendar enkrat priznalo versailleško mirovno pogodbo in da bo poskrbelo za izvršitev njenih predhodnih določb.

Nemški priziv na reparacijsko komisijo

za rešitev spora z Romunijo

BERLIN, 28. Nemška vlada je sklenila uložiti priziv na reparacijsko komisijo za poravnavo spora, nastalega z Romunijo. Predsednik nemške komisije za vojna bremena v Parizu je bil pozvan, da sestavi noto za reparacijsko komisijo, v kateri naj se razloži vsa zadeva o tem sporu in zahteva, da reparacijska komisija proglasi zahteve romunske vlade za neutemeljene. Vlada v Bukareštu je pa že izrazila svoje prepričanje, da se bo spor likvidiral na direktnih pogajanjih med obema državama. Z današnjim korakom pa hoče Nemčija pripraviti reparacijsko komisijo do tega, da ugotovi, da so romunske zahteve v smislu londonskega dogovora pretirane, in da predlaga Romuniji prijateljsko poravnavo.

Francosko stališče glede medzavezniških dolgov

Herriotove izjave - Francija pripravljena ponovno proučiti versailleško pogodbo

PARIZ, 28. Senatni komisiji za zunanje zadeve je izjavil ministrski predsednik Herriot, da potekajo pogajanja z Anglijo **glede medzavezniških dolgov jako uspešno in da zastopajo Zedinjene države v zadevi dolgov isto stališče kot preteklo leto. Herriot je pripomnil, da je treba fiksirati število letnih plačil, predvidenih v Dawesovem načrtu, ter jih po možnosti spraviti v sklad z onimi plačili, ki bodo določeni za medzavezniške dolgove. Razun tega se bi moralo priznati francoskim dolgovom zni**žanje in sicer enako onemu, ki ga predvideva kredit napram Nemčiji. Italija in Romunija, je naglašal Herriot, se branita plačevati, ker zahtevata, da se morajo upoštevati reparacije, ki jih morajo odračunavati premaganci.

Z ozirom na varstvo Francije je rekel Herriot, da je prišel ugoden trenutek za pogajanja, pri katerih se bodo zavezniki morali sporazumeti glede procedure in pogojev, v smislu katerih morajo dovesti pogajanja do zaželjenih uspehov. Francija je pripravljena v popolnem obsegu proučevati versailleško pogodbo in upoštevati sleherni predlog, ki bi ga utegnila tozadevno predložiti Nemčija. Zato predlaga francoska vlada konferenco na kateri bi se izmenjali vidiki. Ta konferenca naj bi se sestala v Bruslju po zborovanju sveta Društva narodov.

Nemčija, je rekel Herriot, bo gotovo sprejela Cunov predlog glede garancije in miru. Vendar pa ni Nemčija do sedaj objavila še nikakih predlogov, ki bi se tikali njenih mej s Čehoslovaško, Poljsko in Avstrijo. Glede Vranglove mornarice je pripomnil francoski ministrski predsednik, da je Francija popolnoma upravičena jo obdržati; vendar pa je treba upoštevati duh, ki preveva sedanjo Rusijo. Sicer pa je Vranglova mornarica v takem stanju, da je le ena oklopnica nekaj vredna; toda še ta potrebuje popravil, ki bi trajala skoraj leto dni.

Francoska finančna konferenca

Vlada bo najela posojilo za provizorično marčno dvanajstino

PARIZ, 28. Listi pravijo, da so finančni konferenci, ki se je vršila včeraj na Quai d'Orsay pod predsedstvom ministrskega predsednika Herriota, prisostvovali finančni minister, glavni ravnatelj Francoske banke, predsednik in poročevalci finančnih komisij zbornice in senata. Konferenca se je pričela včeraj ob 21 in se je zaključila ob 2 zjutraj. «Matin» zatrjuje, da je bil večji del konference posvečen vsestranskemu proučevanju vprašanja provizorične dvanajstine. Izmenjavanje vidikov med zborovalci je dovedlo do zaključkov, ki jih bo morala finančna komisija predložiti zbornici. Finančna komisija senata je izrazila željo, da se najme posojilo na provizorično dvanajstino za mesec marec. Vlada in finančni komisiji popolnoma soglašajo, da se mora varčevati na vsej črti z ozirom na sedanji težki finančni položaj.

Poslaniška konferenca in poročilo medzavezniške kontrolne komisije

PARIZ, 28. «Petit Parisien» poroča, da se poslaniška konferenca, ki bi se morala vršiti ta teden, sestane šele v pondeljek. Seja je bila odgodena radi tega, ker se poslaniki nadejajo, da bo versailleski odbor zaključil proučavanje poročila medzavezniške vojaške kontrolne komisije v Nemčiji ter predložil istega dne konferenci svoje vidike glede tega obširnega poročila.

Vznemirjenje Poljske radi varstva

PARIZ, 28. Številni listi komentirajo izjave, ki jih je podal pred kratkim poljski zunanji minister. Te izjave kažejo, da je Poljska glede varstva jako vznemirjena. «Matin» piše: Poljska se čim bolj vznemirja radi diplomatičnega koraka, ki ga je podvzela Francija napram Nemčiji in pri čemer se ne upošteva Poljska kakor ostale obmejne države. Tozadevno je imel poljski poslanik pogovor z Herriotom in z ravnateljem političnih zadev. «Matin» se vprašuje, ali bi ne bilo bolje, slovesno proglasiti, in to še predno se sestane svet Društva narodov, da ostanejo Francija in njeni zavezniki v osrednji Evropi kakor tudi večina držav zvesti vsebini ženevskega protokola.

Stalež francoske vojske

za leto 1925

PARIZ, 28. Zbornica je včeraj nadaljevala razpravo o finančnem zakonu ter je odobrila člene, ki določajo stalež francoske vojske za leto 1925. Po teh določbah bo imela francoska armada 607 tisoč mož, 72 tisoč 500 podoficirjev in 32 tisoč oficirjev; mornarica pa bo štela 55 tisoč mornarjev in 4 tisoč 200 oficirjev.

Komunist obsojen na 3 leta ječe

radi nameravanega atentata

LONDON, 28. Član angleške komunistične stranke Percy Gibson, rudar po poklicu, je zaupal nekaterim osebam, da bo s pomočjo eksplozivnih snovi pognal v zrak električno centralo v Newcastle-u, da lahko oplenijo komunisti vse trgovine v temi. Vrhovno sodišče ga je obsodilo na tri leta težke ječe. Policija je izsledila na stanovanju obtoženca veliko količino eksplozivnih snovi, ki bi gotovo zadostovale za uresničitev gorinavedenega pogubonosnega načrta.

Bolgarska vlada proti komunistični agitaciji

Tudi opozicija odobrava najstrožje ukrepe proti komunistom

SOFIJA, 28. Zbornica je pričela razpravo o zakonskem načrtu, ki naj spopolni zakon o zaščiti države. Poslednji dogodki, ki so jih povzročili komunisti v Bolgariji, so prisilili vlado, da prouči najenergičnejša sredstva proti morebitnemu ponavljanju sličnih incidentov. Opozicijski govorniki, med temi voditelj demokratske stranke Malinov, socijalistične stranke Pastuhov in radikalec Stankov, so se v principu izrekli proti izjemnim zakonom. Vendar pa so priznali potrebo, da se mora vlada v sedanjem trenutku posluževati najstrožjih ukrepov proti neprestanim provokacijam boljševiških agentov.

Strašna eksplozija v Braziliji

100 mrtvih in 600 ranjenih - 3.000 hiš porušenih

RIO JANEIRO, 28. V Nitheryu blizu Rio Janeira se je vnelo skladišče eksplozivnih snovi ter zletelo v zrak. Nad sto delavcev je izgubilo pri tej nesreči življenje; šest sto pa jih je bilo ranjenih. Vsled silne eksplozije se je porušilo v okolici tri tisoč hiš.

Velik požar v St. Poeltnu

DUNAJ, 28. V delavnicah zveznih železnic v St. Poeltnu je izbruhnil požar v oddelku za lakiranje. Zgorelo je med drugim 12 popolnoma novih Pullmannovih vagonov, med njimi tudi še nerabljeni salonski voz za državnega predsednika. Škoda se ceni na več milijonov kron.

Pismo iz Jugoslavije

Ljubljana, 27. februarja 1925.

Še dober teden dni pa se sestane naša skupščina in politična situacija bo jasna. Toda jasna je pravzaprav že danes.

Koncentracijska vlada je pokopana v vseh svojih nijansah in sedanja vlada ostane v svojem bistvu nespremenjena. Na ločitev radikalov od samostojnih demokratov ni niti misliti. Je tako glasno poudarilo glasilo radikalov «Samouprava», je enako določno izjavila vlada sama in je končno to potrdila tudi opozicija, ko je izdala svoj komunike, v katerem odločno odklanja vsako zvezo z radikali.

Ostane torej vse pri starem in boj med opozicijo in vlado se bo nadaljeval z vso ostrostjo. Bilo bi prerano govoriti, kdo bo v tem boju zmagal, ker boj ne bo dobojevan kmalu in more končati tudi s kompromisom.

Moč vlade je v tem, da ima 11 mandatov več ko vsa opozicija. Poleg tega imajo vladne stranke močno zaslombo izven parlamenta. Disciplina v lastnih vrstah je dobra in popoln neuspeh neodvisnih radikalov pri volitvah je disciplino samo utrdil. Moč vlade je končno tudi v tem, da je njen program enoten in da je njej na čelu Pašić, ki ima tako močno avtoriteto, da je vsako frondiranje nemogoče.

Moč opozicije pa je zlasti v tem, da predstavlja nesporno večino Slovencev, Hrvatov in Muslimanov. To dejstvo nima samo moralno silo, temveč tudi reelno. Le moralnega pomena pa je dejstvo, da je opozicija prejela nad 300.000 glasov več ko vse vladne stranke. Najslabša stran, ki je tudi povzročila padec Davidovićeve vlade, je neenotnost opozicije.

Poprej smo imeli kar tri bloke: ožji blok, ki so ga tvorili Spaho, Korošec in Davidović in ki je bil v političnem oziru najbolj soliden. Potem smo imeli širši blok, v katerem so bile vse opozicijonalne stranke. Končno je bil še federalistični blok, ki je bil najbolj neresen in katerega so tvorili Radić, Spaho in Korošec. Sedaj je stopil na mesto vseh treh blokov eden: blok narodnega sporazuma. V skupščini ta blok sicer ne bo veljal kot ena skupina, to pa edino iz tehničnih ozirov. Po skupščinskem poslovniku ima namreč vsaka parlamentarna enota v debati pravico do dveh govornikov. Če bi veljal blok narodnega sporazuma le kot ena skupina, potem bi imel pravico tudi le do dveh govornikov. Opozicija pa, ki bi sama resignirala na čim večjo možnost, je skoraj nemogoča in zato bo vsaka opozicijonalna stranka veljala v skupščini kot svoja enota.

Večja enotnost opozicijonalnega bloka pa je dosežena tudi v idejnem oziru. Sreča opozicije je, da sedi Radić v zaporu in da je na njegovo mesto stopil dr. Trumbić. Tako je opozicija vsaj varna pred zaletelostmi Radića. Kakor poročajo opozicijonalni listi, so radičevci tudi že faktično precej popustili in izjavili so se za monarhijo po angleškem vzoru in tudi jugoslovenstvo jim postaja bolj sprejemljivo. Nobenega dvoma ni, da bo stališče Davidovića okrepljeno, če bo mogel pokazati, da je imela njegova politika ta uspeh, da so se Hrvati popolnoma izrekli za državno misel. Kakor je Davidović lani vsled radićevščine padel, tako bi mogel sedaj vsled HRSS tudi zrasti.

V svojem komunikeju pravi opozicija, da se z radikali ne more in noče pogajati, ker bi drugače priznala vse volilne nerednosti kot pravilne. Ta sklep opozicije je bil v gotovi meri presenetljiv, ker je z njim opozicija nehote utrdila nacijonalni blok. Zakaj če se opozicija nikakor noče dogovarjati z radikali, potem je nacijonalni blok pač edini izhod iz situacije. Kot svojega glavnega nasprotnika smatra opozicija samostojne demokrate, s svojim sklepom pa ni nikomur tako zelo koristila ko samostojnim demokratom. Sedaj, ko se opozicija z radikali noče dogovarjati, niso samostojni demokrati radikalom več balast, da se tako izrazimo, ampak nujna potreba in zato se je stališče samostojnih demokratov zelo utrdilo

Situacija je čista, v kolikor se tiče odnošajev med strankami. Ni najboljša ta situacija, toda eno dobro stran ima na vsak način. Razlika sil je tako majhna, da bo morala vsaka plat paziti, da ne zagreši nobene napake. Le majhna nerodnost in sedanje razmerje sil se more izpremeniti. Kdor pa izgubi sedaj bitko, ta je v nevarnosti, da jo izgubi popolnoma.

* * *

Vlada pa medtem pridno pripravlja zakonske načrte in osnutek novega tiskovnega zakona je dobil že predsankcijo. Novi tiskovni zakon pušča tisku vso svobodo, razven v dveh stvareh, kjer je naravnost drakoničen. Glede hujskanja proti državi in razžaljenja kralja, javnih oblasti in privatnikov ne pozna nobenega obzira. Za kleveto kralja se določa kazen od 1 do 10 let in z globo od 20.000 do 200.000 dinarjev. Razžaljenje oblastev se kaznuje z zaporom od 3 mesecev do 3 let, klevete oblastev pa še z denarno globo v znesku do 100.000 Din. Kleveta posdinca se kaznuje z zaporom od 6 mesecev do 3 let in z globo do 30.000 Din. Naši uredniki bodo morali torej po novem tiskovnem zakonu silno paziti na besede. Tistih «lepih» časov, ko se je pisalo, kar je komu padlo na um, je sedaj konec. Če je bilo prej preveč dobrot, jih bo sedaj premalo.

Na vsak način dobra pa je določba novega tiskovnega zakona glede odgovornega uredništva. Odgovorni urednik sme biti samo tisti, ki je praktični urednik lista. Pozdravljati pa je tudi to, da za podpisane članke ne odgovarja urednik, ampak tisti, ki je podpisan. Novi tiskovni zakon bo anonimnost v listih znatno zmanjšal in to je na vsak način njegova prednost, kakor mu je šteti v zaslugo tudi to, da je konec obrekovanja pod plaščem imunitete.

Šele praksa bo pokazala, če je novi tiskovni zakon pridobitev ali ne. Dobro pa je to, da velja za vso državo in da bodo njegove morebitne napake žulile vse enako in da smemo zato upati da bodo v kratkem odpravljene.

Za tiskovnim zakonom pa pride na vrsto zborovalni zakon. Tudi ta je potreben, ker dosedaj je vladal na tem polju pravi kaos. Ker se bosta oba zakona odglasovala po skrajšanem postopanju, je verjetno, da bosta oba v dveh mesecih odglasovana.

* * *

Kompromisna rešitev sedanje politične situacije je torej za enkrat izključena, toda parlamentarno delo se bo nadaljevalo. In ker bo na eni strani morala vlada skrbeti, da ne izzove abstinence opozicije, na drugi pa opozicija gledati, da ne preide na nivo kverulantstva, smemo upati, da bo tudi nekompromisna rešitev situacije omogočala redno in uspešno zakonodajno delo.

To pa je zaenkrat najvažnejše. R. S.

Le v složnem delu in edinstveni organizaciji je naša rešitev!

Danes smo v resnici v zadregi, kak naslov naj bi dali naslednjim izvajanjem, ker je njih snov danes že tako obdelana, da človek res ne ve, kakšno ime naj jim da. Pisati in govoriti o razmerah v našem domačem slovenskem taboru je vrhu tega postalo pri nas že sila kočljiva stvar. Ves boj o najvitalnejših vprašanjih, kulturnih in gospodarskih, našega ljudstva so izvestni krogi v zadnjem času posebno izrazito prenesli na — osebno polje: v prerekanje o politični zmožnosti ali nezmožnosti naših posameznih oseb v naši politični organizaciji in o njihovih pretveznih «posebnih» in «pristranskih» namenih. Da je pri tem v igri vsa bodočnost našega ljudstva na primorskem ozemlju, da je to ljudstvo **zaradi takih oblik boja** tudi trenutno oškodovano moralno in materijalno: to je dejstvo, ki ga ni treba šele dokazovati. Saj je škoda na dlani. Omenili bi le, da taki boj zadeva tudi ob vest vodilnih politikov, ki morajo biti v prvi vrsti Slovenci, potem pa tudi **ljudje!** A to ne morda le v navadnem smislu besede, ampak «luč, ki sveti na gori» in ki so vanjo uprti pogledi toliko slehernega inteligenta v mestu, kolikor zadnjega kmetiča naše vasi!

Pa povrnimo se k svojemu namenu. Nedavno temu je priobčil «Piccolo» pretvezen razgovor svojega goriškega poročevalca z nekim — kakor je naglašal — odličnim goriškim politikom. Takoj na to pa je sledila odločna izjava od prizadete strani, da je ta pretvezni razgovor gladko izmišljen. Bili smo torej na jasnem, da je goriški poročevalec tržaškega lista le povil v obliko razgovora — svoje lastne misli, svoje želje in svoje račune. Zato je vredno, da se nekoliko pobavimo s tem pretveznim «razgovorom», ki pa je bil v resnici le — samogovor italijanskega novinarja.

Podtaknil je svojemu pretveznemu informatorju neke besede o nekih obljubah, ki bi jih bili dobili naši domači goriški nasprotniki od ne vemo katere italijanske stranke. In dostavil je cinično: «Ne vemo, kako daleč morejo segati neke obljube italijanskih strank. V Rimu gledajo stvari iz višine Campidoglia. **Mali obmejni problemi** se v **političnih krogih odtegujejo** pravilni cenitvi. Ne more se torej zanikati, da bi ne bil kdo dal take obljube, ki morejo med slovenskimi klerikalci ustvariti najbolj slepilne upe; toda uverjeni smo, da se ne bi nobena italijanska politična stranka, ko pride na vlado, mogla odreči programa najhitrejše duševne pretalitve narodnih manjšin z ostalim narodom!»

Kaj pomeni ta «duševna pretalitev?» O tem si moramo biti na jasnem vsi. Gorje nam, če bi se udajali kakim iluzijam! Naše globoko uverjenje nam pravi, da je govoril «Piccolov» poročevalec le resnico, ko trdi, da je ni italijanske politične stranke, ki bi ne želela «duševne pretalitve», to je: raznaroditve našega ljudstva! Najnevarnejša samoomama bi bila, če bi se mi udajali nadi, da bi ob sedanjih razmerah katerakoli italijanska politična stranka hotela ali mogla pravično rešiti vsa kulturna vprašanja slovenskega ljudstva v mejah Italije. Dejstvo, pred katerim si ne smemo zatiskati oči, je, da so vse sedanje stranke v Italiji, izvzemši morda komunistično, najprej državne, italijanske in potem še le vse drugo. Vsaka bi mogla biti pravična ali dobrohotna napram zahtevam našega ljudstva le v toliko, v kolikor te ne rušijo njenih temeljnih načel italijanstva, ki so pri vseh državotvorna.

Navedena cinična, odkrita, a resnična izjava «Piccolovega» poročevalca naj vsem Slovanom v Julijski Krajini služi v pouk in najnujnejše svarilo! Govori jim v lapidarnem zlogu, da mora vsaka «posebna taktika», odvojena od misli enotne bojne fronte in složnega dela za interese narodne vkupnosti, neizbežno zavesti našo narodno politiko z glavne na stranske poti — v goščavo, polno nevarnosti!

Nobena «posebna taktika» ne bi bila mogla n. pr. preprečiti proslule Gentilejeve šolske reforme, niti ne izključitve našega jezika iz deželnih, državnih in občinskih uradov. Ni je italijanske stranke, ki bi bila mogla ali hotela obvarovati našo inteligenco, predvsem duhovščino in učiteljstvo, pred strašnim preganjanjem. Istotako je z **življenjskimi gospodarskimi** interesi našega ljudstva. Ni je pomoči in zaščite od nikjer in od nikogar. In je ne bo — vsaj za dogledne čase ne! Saj nam je «Piccolo» odkrito zaklical: Lasciate ogni speranza! — ko piše:

«Zamenjavati pravice narodnih manjšin v plurinacijonalni državi s peščico drugorodcev v narodni italijanski enoti, kakor delajo to naši Slovani, govoriti o šolskih zahtevah, o dvojezičnosti sodišč in upati na neko posebno postopanje, ki bi ustvarjalo ločitev med Italijani in obmejnimi Slovenci: **to so zahteve, od katerih bo ljudstvo, ki sledi takim slabim svetovalcem, moglo imeti le samo razočaranje in škodo.**»

Torej nič pravic za našo narodno manjšino, nič pravice našemu jeziku pri oblastvih, nikar naj ne mislimo na kako obzirno postopanje **glede na posebne** jezikovne, kulturne, socijalne in gospodarske potrebe našega ljudstva! «Piccolo» je še dostavil: «Ali odpovejte se vsemu in pomagajte nam pri našem «presnovljalnem» delu v vrstah vašega ljudstva — ali pa vas ne poznamo, **ker ste vsi nacijonalisti, iredentisti, zgage v mejah Italije,** ki ne priznavate zgodovinsko dovršenih činov!» — Tržaški list ne zahteva torej nič več in nič manje, nego da mi sami sodelujemo za narodno obglavljenje našega ljudstva, ker še le potem bi nas — poznali. Naši zvestobi in ljubezni do svojega naroda je pritisnjen na čelo žig veleizdajstva in zločinstva!

To so, bratje, dejstva! Žalostna, ali — dejstva! Ne zatiskajmo si očes pred njimi, marveč glejmo pogumno bridki resnici v lice! Poreče nam kdo: če se strnemo v bojno fronto za odločno in brezobzirno borbo, razjarimo še bolj naše nasprotnike in ne dosežemo prav nič od njih. Morda bo res tako. Dosežemo pa nekaj drugega, neprecenljivega. Če bomo složno, z ujedinjenimi močmi utrjali v našem ljudstvu narodno zavest, ga dvigali kulturno s svojimi močmi, ga utrjali gospodarsko s svojim delom in če ohranimo vero v njem, da krivica ne more večno trajati, mu tako učvrstimo nado v boljše dni, **ga usposobimo, da prebije sedanje težke čase!** Pa še nekaj! Če nas bodo videli složne, ujedinjene v enotni fronti, odločne in neodjenljive, potem, in še le potem utegneta priti čas in sprememba razmer, ko začne ta ali ona italijanska stranka resno računati z nami in more nastopiti možnost za sodelovanje s katero italijanskih strank. Prej pa ne! Odgovorni činitelji na vseh straneh naj se zavedajo svojih dolžnosti napram svojemu narodu v teh težkih časi na teh naših lepih primorskih tleh! Zavedo naj se, da nam gre za najdragocenejše, za narodno življenje, **da je le v složnem delu in edinstveni organizaciji naša rešitev!**

Že zopet ena žrtev!

Nedavno je izšla v Jugoslaviji Špinčićeva knjiga o Istri. Tukajšnje glasilo fašistovske stranke se zelo huduje na pisatelja, kateremu očita predvsem laž. Zlasti se huduje na ona mesta, v katerih našteva pisatelj, kaj vse so nam vzeli Italijani, odkar so prišli v te kraje. Ta statistika je žalostna in vsem znana.

Kar pa je glavno: skoraj ne mine dan, da bi se ne zgodila nova krivica. Tako da je Špinčićeva statistika od izida knjige pa do danes že precej pomanjkljiva, zakaj sedanji režim hodi dosledno svojo pot dalje in nanizuje vedno nove krivice prejšnjim.

Posebno se zaganja ta strahovlada v naše učiteljske vrste. Danes moramo zopet poročati o novem slučaju. Kot kronisti moramo zabeležiti ta novi dokaz o nestrpnosti, krivičnosti in malenkosti sedanjega režima, ki tako bije po nas.

Torej, da preidemo k najnovejšemu slučaju: gospodična Angela Prašel, učiteljica v Lanišču v Istri je bila 14. t. m. odpuščena iz službe.

Iz nekega poročila, ki točno odgovarja resnici, posnemamo sledeče odstavke:

Med vzroki, ki so povzročili odpust gospodične Prašel, bi bili naslednji:

Na zidu v Čitalnici je visel nabiralnik «Družbe sv. Cirila in Metoda» še izza predvojnih časov. Čitalnica pa se nahaja v istem poslopju zraven šolske sobe. Zaradi tega nabiralnika in zaradi pisanja «Istarske Riječi» je bila dvakrat pozvana k tamošnjim oroznikom, ki bivajo kakšnih dvajset korakov daleč od njenega stanovanja in šole. Nabiralnik so pozneje odnesli in ob tej priliki je bila Angela Prašel tudi zaslišana.

Orožniški brigadir ji tudi predbaciva, da je bila v družbi z dvema drugima tovarišicama na nekem učiteljskem sestanku v Trsteniku. Povod za to sumničenje je dala okolnost, da so one tri učiteljice morale prve dni v novembru 1924. osebno po plačo v Slum. Sestanek je plod domišlije, ker se sploh nikjer vršil ni. Pot, ki jih je vodila do Sluma, je oddaljena od Trstenika uro hoda. Za pobijanje omenjenega predbacivanja je dosti dokazov na razpolago.

Kako more biti naša učiteljica odgovorna, da visi na zidu čitalnice neki nabiralnik. Za ta «državni zločin» je odgovoren pač načelnik čitalnice. A naša učiteljica ni sploh nikoli sodelovala pri čitalnici.

Kar se tiče «Istarske Riječi», nimajo prav nikakih dokazov, da je ona dopisovalka tega lista. Sicer pa, ali mora baš učitelj nositi odgovornost za to, kar pišejo politične novine.

Razen teh «dokazov» ji bodo morda našteli še «težjih». Toda ona je najbolj mirnih in najmarljivejših učiteljic. Sicer pa so v Lanišču ljudje dovolj zreli za vse javno življenje in ne potrebujejo učitelja, ki se more torej posvetiti samo šoli. In gospodična Andjelka se ni nikdar bavila z nikakim delovanjem izven šole.

Tako se glasi poročilo. Iz njega je dovolj razvidno, kako trnjevo je žrtvljenje naših učiteljev na deželi. Posebno Istra je v tem pogledu pravi pekel za učiteljske žrtve.

Tako se torej postopa z učitelji. «Čiščenje» se vrši neusmiljeno dalje. In na vrsto imajo priti še drugi. Naše učiteljske moči morajo ven, da si poiščejo kruh. S kakšnimi občutki odhajajo, si lahko mislimo. Kako bodo ti naši izgnanci govorili o Italiji tam zunaj, ne briga nič tukajšnjih zagrizenih šovinistov.

Brez vsake krivde zapode oblastva učitelja ali učiteljico iz službe, pa če ima še toliko službenih let. Ne družinske razmere, ne starost, ne službena leta, ne dobra kvalifikacija, ne osebna neomadeževanost ne igra pri tem postopanju najmanjše vloge. Nasprotno: čim več zaslug, tembolj je verjetno, da pojde tak nesrečnik v izgnanstvo. Neznačajneži, kopitarji ali izdajalci našega rodu imajo privilegij in uživajo zaščito.

Imamo nekaj takšnih učiteljev, ki že mesece postopajo okoli in iščejo svoje pravice, pa jih ne najdejo. Še vztrajajo in čakajo, ker ne morejo verjeti, da je mogoče vreči na cesto učitelja, ki ima deset, petnajst in več let službe, samo zaradi nekaterih formalnosti, kakor se to dogaja z nekaterimi tržaškimi učitelji in učiteljicami. V teh slučajih ni nobenega takozvanega političnega vzroka, vendar pa se je našel vzrok v nedefinitivnosti in hajdi po svetu brez pokojnine in brez odpravnine, potem ko si dal svojo mladost. To so krivice, ki vpijejo v nebo.

Pa si upa glasilo vladajoče stranke izreči obsodbo nad resnico. Zgražate se nad očitanji krivice in ne odnehate. Vi bi hoteli nas še dalje tepsti in preganjati, obenem pa zahtevate, naj vas hvalimo, kako ste dobri in velikodušni. Še vse drugače bi treba razkričati zlo, ki ga počenjate proti našemu rodu na tem ozemlju. Zadostuje, če samo zabeležimo vaša dnevna dejanja brez nikakega pretiravanja ne komentarja, ta dejanja dovolj karakterizirajo nasilnost režima.

DNEVNE VESTI

Dr. Anton Gregorčič - nevarno obolel

Iz Gorice nam poročajo, da je veleč. g. dr. Anton Gregorčič nevarno obolel. Dne 11. januarja t. l. je ta velezaslužni mož — kakor znano — slavil svojo zlato mašo in sprejemal številne čestitke, ki so mu prihajale iz vrst hvaležnih rojakov. Sedaj pa je v postelji že tri tedne in se ne more skoraj ganiti. Sivolasemu bolniku so noge popolnoma odpovedale in čuti veliko slabost po vsem telesu. Zdi se, da ga muči arterioskleroza — poapnenje žil. Po noči in po dnevu mu strežeta dve osebi. Možu, ki si je s svojim življenjskim delom in svojo zgledno narodno požrtvovalnostjo na polju šolstva pridobil nevenljivih zaslug za goriške Slovence, želimo mi in z nami gotovo vse naše ljudstvo, da bi srečno premagal to težko in nevarno bolezen in da bi se ohranilo to nam vsem tako dragoceno življenje.

Kriza v čehoslovaški komunistični stranki

Včerajšnja vest iz Prage pravi, da je češka komunistična stranka v polnem razkroju. Da ta kriza res zadobiva vedno večji razmah, pričajo poročila v vseh, posebno pa v socijalističnih listih. Dunajska «Arbeiter Zeitung» pravi, da je vzrok razkolu v prvi vrsti v postopanju članov sovjetske komisije, ki se ne le na tajnih sestankih strankinih voditeljev, marveč tudi na političnih zborovanjih narinjajo kot pravi gospodarji nad delavskim gibanjem. Nastopajo sicer anonimno, vendar dajajo občutiti poslancem in tajnikom, da so od njih odvisni. Obenem hočejo v komunistični javnosti dokazovati masam moč Moskve. Pri tem so — naglaša dunajski list — povsod postavili načelo same kreature Moskve, **ki ne poznajo psihologije delavcev** in ki jih ti občutijo kot tuja telesa. Ozlovoljenje ni nastalo samo v masah, ampak tudi med zaupniki. To posebno zato, ker so med zaupniki Moskve manj vredni ljudje, ki ne intrigirajo le med seboj, marveč so zapleteni tudi v razne umazane denarne posle.

Tudi češko socijalistično «Pravo Lidu» pripoveduje o raznih mahinacijah pri različnih strankinih fondih. Tako je blagajnik tajništva Horn zagrešil različne sleparije in je moral «prostovoljno» odstopiti. Za njim je istotako «prostovoljno» odstopil neki Bercik. Ko je kontrolna komisija izvedla revizijo, so se gospodje med seboj obmetavali z raznimi očitanji ter se izgovarjajo drug na drugega, kdo da je nepravilno porabljal iz Moskve došli denar.

Oglasila pa se je še bolje informirana priča. Poslanec Warmbrunn, ki je izstopil iz komunistične stranke, je naslovil na osrednje tajništvo pismo, v katerem z živo besedo označuje metode teh narinjenih voditeljev komunistične stranke. Od zadnjega strankinega kongresa je nastalo v stranki povsem nemožno stanje, nezakonit položaj. Strankin shod je poteptal svoje lastne zakone, svoj organizacijski statut. Poslovni red se je izvajal sleparski. V zastopstvo stranke so prišli tudi ljudje, ki so mislili le nase, na svojo karijero, **na politično špekulacijo!** To je — pravi Warmbrunn — družba brez zaupanja, brez notranje strankine legalnosti, brez kvalitete, torej najslabši elementi, ki so jih mogli dobiti. Člani najvišje strankine instance so **ogleduhi v službi praške policije.** Po vsaki seji političnega biroa je bil predsednik policije obveščen o najzaupnejših stvareh. Na strankinem kongresu je bila neznosna atmosfera nezaupanja in medsebojnega sumničenja. Z nobenim sodrugom se ne more več govoriti o ideoloških problemih gibanja. Ali govori drugače, nego misli, ali pa prisluškuje, da potem ovaja. Postalo je v navadi, da se na strankinih razpravah vsaka nespametnost, vsaka brezznačajnost rešuje s sklicevanjem na enoindvajsetorico pogojev, na «centralizirano disciplino», ali pa na «lenjinizem». Besede o «diktaturi proletarijata» in revoluciji so postale le priučene formule brez duševne vsebine, ki jih delavci istotako ponavljajo. Ravno ideološka kriza, ki se nahaja v nji tretja internacijonala in ki ji je tečajna točka teorija o revoluciji, se more rešiti edino le po eni poti: z brezobzirno in odkrito razpravo na znanstveni podlagi. Nikakor pa se ne more teoriji, ki se je začela rušiti, pomagati zopet na noge s tem, da se proglaša kot verski nauk. Že davno ne gre več, da se nje verjetnost hoče podpreti z nekako moralo, češ: le tisti je zanesljiv na «levi», kdor veruje v napravljanje revolucije. Okolnost, da mnogi s pripadnostjo k stranki hočejo le služiti svoj kruh — ko je torej eno nerazdružljivo združeno z drugim — dela stvar še mučnejšo in neprijetnejšo. Na ta način vidimo za licem najbolj «levičarskih» revolucijskih kretenj najžilavejši glad po službah in najdivnejšo špekulacijo po karijeri. Na zaključku pravi Warmbrunn, da on in mnogi drugi z njim smatrajo položaj za neznosen. S tem, da izstopa iz stranke, pa se ne ločuje od ideje. Te pa ne more nikdo vzeti v zakup, ali jo monopolizirati. Kar zapušča, je le posoda, oblika, sredstvo k cilju.

Vsem dijakom in prijateljem dijaštva!

S krepko voljo do dela smo si slovanski srednješolci Jul. Krajine osnovali svojo prepotrebno centralno organizacijo: «Združenje slovanskih srednješolcev v Italiji», ki ima že po svojem komaj enoletnem obstoju zabeležiti lepe uspehe, pa to ne samo med našimi srednješolci in njihovimi organizacijami, temveč mladino sploh. Vendar pa s tem še nikakor nismo dosegli svojega cilja! Ni še organizirana vsa naša srednješolska mladina in javnost ne podpira še našega zasnovanega del. Zato pa je sklenila srednješolska centrala **izdajati svoje glasilo,** svoj dijaški list, ki naj bo obenem glasilo vsega jugoslovanskega inteligenčnega naraščaja v Julijski Krajini, odsev naših visokih stremljenj in naše volje do dela, z eno besedo — naše zrcalo. Prepriča naj pa tudi našo javnost, da nismo zaspanci, da ni še izumrl naš idealizem in da so mnogi očitki napram «upu našemu in naši nadi» neutemeljeni. In prav zato pa ne bo naš list namenjen samo ožjim dijaškim vrstam, temveč tudi in prav posebno vsem onim, ki se za naš pokret zanimajo, in razveseli naj tudi mračna čela onih, ki zro z gestami obupancev na našo mladež. Da, krvavo potrebno je to naše glasilo i nam i vam, prijatelji naši, i vam, pesimisti!... A «Združenju» samemu njegove skromne financijelne moči ne bi dopuščale izvedbe vsega tega — in brez podpiranja i dijakov samih i naših prijateljev bi naš načrt ostal pač samo načrt, ali bi pa bilo naše podjetje preskromno, da bi upali na večji uspeh, ostali ba v gazi običajnih «dijaških lističev». Zato se, čeprav neradi, obračamo do vseh našemu gibanju naklonjenih src, zlasti do trgovcev, denarnih zavodov itd., da nam z denarno podporo priskočijo na pomoč. V svesti naj si bodo, da ne bo izgubljena niti ena nam darovana stotinka in da jim bo za vsak dar naše dijaštvo hvaležno. Vse druge pa, ki jim je nemogoče poslati denarnih prostovoljnih prispevkov, vabimo že sedaj v krog svojih naročnikov, v krog prijateljev našega lista! — Vse prispevke sprejema tov. **Grzinić Željko, Trst - Trieste, via S. Francesco 31, IV.** — Dijaki in prijatelji! Doživeli smo na lanskem srednješolskem kongresu v Gorici krstno slavo naše centralne organizacije vkljub mnogim oviram, ki se jih nismo strašili, — in na vseh je sedaj, da doživimo še drugo pomembno — krstno slavo našega glasila! Tudi

tu smo se že borili in še borimo z raznimi ovirami, ki nas pa ne spravijo iz ravnotežja, ker smo še mladi in hočemo naprej do cilja krepko stopati. — **Udruženje slovanskih srednješolcev v Italiji, odsek za izdajo glasila; B. Verčon**, t. č. načelnik.

— **VOJNI OŠKODOVANCI POZORI Naprošeni smo, da objavimo sledeče opozorilo: Z ozirom na nove zakonite določbe v stvari vojne odškodnine, daje podpisani brezplačno potrebna pojasnila vsak dan od 9. ure predpoldne naprej v Sežani, restavracija «Amf».**
Josip Rebec.

— † **Don Josip Kompare.** Dne 11. februarja t. l. je v St. Louis Mo. v Zedinjenih državah umrl v starosti 66 let občeznani dom Josip Kompare, bivši kaplan v Škednju in Buzetu ter večletni župnik v Ospu.

Bil je nad 16 let istrski deželni poslanec, ki si je med istrskim ljudstvom pridobil nevenljivih zasluг. Sodeloval je z dr. Laginjo, dr. M. Mandičem in Spinčićem.

Leta 1907. je prevzel nalogo ustanovitve slovensko-hrvatske katoliške kolonije v Zedinjenih državah. Odločil se je ter odpotoval še istega leta v Ameriko. Ustanovil se je v St. Louisu Mo., kjer je tudi sezidal novo cerkev sv. Jožefa za slov.-hrvatsko kolonijo.

Zadnja leta se mu je posebno tožilo po domovini. Želel si je zopet povratka v svoj stari kraj, ali bolezen mu tega ni dopustila. Bolehal je na vodenici, kateri je tudi podlegel.

Znan je bil kot narodni obuditelj povsod, kjer je služboval.

Bodi mu rahla tuja zemlja!

— **Naš novi podlistek.** V kratkem pričnemo objavljati v podlistku velezanimiv roman. «Moč preteklosti» vlada nad glavnima junakoma. Od poglavja do poglavja se stopnjuje napetost. Ko boste prebrali prvo poglavje, ne boste izpustili nobene številke.

— **«Goriška Straža»** je nagromadila v svojih dveh zadnjih številkah zopet cel kup napadov, naperjenih proti našemu listu. Gospodje strujarji dobijo zasluženi odgovor v prihodnji številki «Edinosti». Seveda se mi že iz obzirov do naših čitateljev, katerih je «Edinost» v prvi vrsti, ne bomo ponižali do metod psovk, ki se jih poslužuje goriški list.

Iz urada Političnega društva «Edinost» v Trst. I. C. Carina za uvoz poljedelskih strojev in orodja je sledeča: Plugi in njega deli do 10 q Lir 27.—, od 10—30 q lir 24 —, od 30 q dalje po lir. 21.0.

Mlatilnice do 10 q lir 27.—, od 10 do 30 q lir 24.—, od 30 q dalje po lir 21.—. Stroji za žetev in za košnjo so carine prosti. Deli strojev za žetev in za košnjo do 10 q Lir 21.60, od 10 do 30 q lir 19.20, od 30 q dalje po 16.80. Drugi stroji izdelani večinoma iz lesa spadajo v skupino «neimenovanih» ter stane carina 21.— za q. Drugi po 27.— lir za q. Tajništvo.

— **Tragedija slovenske rodbine v Dalmaciji.** V Šmihel pri Novem mestu je prispelo uradno poročilo, da je bil dne 9. februarja v okolici Celingrada v svoji baraki ubit in sežgan v Šmihel pristojni pisar Anton Pirc, 31 let star rodom iz Velikega Podljubna. Ubita je bila tudi njegova žena, in sedem mesecev stara hčerka. Pirc je bil tamkaj uslužben kot pomožni uradnik pri nekem šumskem podjetju. Natančnejših poročil o grozodejstvu še ni.

ZA AKADEMSKO PRIREDITEV

ki se bo vršila v soboto, dne 7. marca, v dvorani Modugno, vlada med našim občinstvom velikansko zanimanje. Vstopnice so že skoro vse razprodane. Kar jih je še na razpolago, se morejo dvigniti tekom tedna v ulici Fabio Filzi št. 10, I. od 16.-19. ure.

Društvene vesti

Zadnja repriza «Madame Bonivard» pri Sv. Jakobu.

Danes popoldne ob 3.30 uprizori «Čitalnica» pri Sv. Jakobu zadnjič v tej sezoni velezabavno komedijo «Madame Bonivard». Igro režira g. Marij Sila, ki igra obenem tudi glavno ulogo. V naslovni ulogi nastopi ga. Silova. V drugih večjih ulogah nastopijo še g. Terčič, g. «Celestin» in drugi. Kdor se hoče spet enkrat pošteno nasmejati, ta naj pride danes popoldne k Sv. Jakobu. Opozarjamo predvsem naše okoličane na to predstavo.

— **Pevski zbor «Glasbene Matice».** Jutri, v pondeljek, ob 19. uri pevska vaja za moške glasove. Priporoča se točnost in polnoštevilnost.

— **Žensko dobrodelno udruženje** priredi ta teden dve predavanji. V Rojanu bo v petek o polosmih zvečer, govoril bo zdravnik o «slabokrvnosti»; dostop imajo le odrasle članice. V Sv. Križu pa bo predavanje v četrtek ob šestih, in sicer o «pomenu ročnega dela». Društvo vabi članice, naj se udeleže predavanj v čim večjem številu. Manjka nam predavateljev, zato naj vsaka porabi redko priliko, da sliši dobro, poučno besedo.
Odbor.

— **Kolaši!** Danes, točno ob 14. uri, pevska vaja. V slučaju ugodnega vremena ob 15. uri izlet.

«Čitalnica pri Sv. Jakobu». Jutri, v pondeljek, ob 8.30 vaje za «Scampolo». Zaradi gostovanja v Postojni je neobhodno potrebna navzočnost vseh igralcev.

— **Mladinsko društvo «Tabor» v Sežani** ima danes ob 11. uri odborovo sejo. Prosim točnost in navzočnost vseh odbornikov. Predsednik.

— **M. D. P. Opčine,** ima danes popoldne točno ob 2. uri III. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdravni govor tov. predsednika; 2. prečitanje zapisnika II. izrednega občnega zbora; 3. poročila: a) tajnika, b) blagajničarke, c) revizorjev; 4. poročila odsekov; 5. volitev novega odbora; 6. slučajnosti. Vabljeni so zastopniki bratskih društev.
Odbor.

SPORT

Turnej za kupo «Adria».

Kakor znano, organizira S. D. Adria tekme za kupo, katero je podaril sportnik g. Alojzij Pouh. Že ob prvi razglasitvi o imenovanih tekmah se je pokazalo veliko zanimanje v vseh naših sportnih društvih. Kmalu potem je začela T. K. «Adrije» dobivati od vseh strani priglasitvena pisma. Dosedaj so se vpisala skoraj vsa mestna in okoličanska društva, katerih imena jamčijo, da bodo tekme najzanimivejše izmed vseh, ki so se dosedaj vršile na naših sportnih igriščih. S. D. «Adria» je vpisala dve četi, I. in II. V prvi četi igrajo nogometaši, ki so odigrali že mnogo tekem in ki se razlikujejo po svoji tehniki. V drugi četi so zbrani mladi fantje, ki so odnesli že marsikatero zmago. Vpisani so tudi delavni in bojeviti «Valaši». Ne manjkajo vrli «Magdalenčani», ki so zastopani po M. D. «Obzor». Rojančani so se tudi odzvali vabilu. Priglasili so se «Zoraši» in «Zarjaši», katerih imena niso nova na sportnem polju. Pri teh tekmah bodo dobile svoj krst dve četi, in sicer «M. D. P.» — Trst in «Sparta» iz Škednja. Ne smemo izpustiti močne in stare čete «M. D. P.» Občine, ki je tudi prijavila svoj pristanek.

Tekme bi se morale pričeti danes, ali vsled nastalih tehničnih ovir — prejeli smo namreč dopis S. U., da čete društev, ki so včlanjene v imenovanem udruženju, ne morejo tekmovati s četami, ki niso članice S. U. — zato smo morali prenesti akcijo za teden dni in s tem dali možnost, da društva, ki niso še eventualno včlanjena v tem času lahko še pošlejo S. U. svoj priglas.

Vsa društva, ki so vpisala svoje čete k turneju za kupo, se opozarjajo, da pošljejo T. K. «Adrije» (in to tisti, ki niso še tega storili) do torka zvečer imenik igralcev in njihove slike. Obenem naj nam javijo igrišča, katera imajo na razpolago oziroma kje bi želeli igrati. Dotična društva, ki tega ne izpolnijo do imenovanega dneva, se smatrajo kakor da ne bi bila vpisana in izgube pravico do tekmovanja in do povračila vpisnine.

Vsako društvo, ki se je prijavilo za tekme, naj pošlje svojega zastopnika na sestanek, ki se bo vršil v torek 3. t. m. v gostilni D. P. D. pri Sv. Jakobu.

Tehnična komisija S. D. «Adria».

— **Sportno udruženje** potom svojega osrednjega odbora je smatralo za potrebno, da sklene na svoji seji, da se bo strogo držalo pravil sprejetih na ustanovnem občnem zboru zlasti pa § 18 lit. h, ki pravi, da zabranjuje svojim članicam tekmovati z nečlanicami. Vsled tega se opozarjajo vse članice in nečlanice S. U., da za kupo S. D. Adria smejo tekmovati samo pravi člani članic Sportnega udruženja. Do tega sklepa je prisililo odbor S. U. nekorektno postopanje nekega sportnega odseka iz okolice, ki se na razne pozive noče včlaniti pri S. U. le vsled tega, ker misli za kupo S. D. Adrie tekmovati z le začasno v društvo pritegnjenimi člani, ki ne simpatizirajo z nami, in sicer samo z namenom, da odnesejo kupo. Ako se bodo naše sportne organizacije posluževale enakih sredstev, bo nastala med nami mesto sloge, nesloga. Naš sport naj ostane tak, kakor je bil zamišljen.

— **Vodstvo Šp. odseka** M. D. «Obzor» (ex S. I. K.) pri Sv. M. Magdaleni Zg. javlja, da se bo danes dne 1. marca na igrišču «Adrije» v Via Calvola (nasproti Lloydovega stolpa pri Sv. Andreju) vršila trenažna tekma med mešano četo goriomenjenega in mešano četo S. D. «Adrija» Trst. Tekma prične točno ob 15. Nogometaši mešane čete so naprošeni, da se zberejo točno ob 13.45 v društvenih prostorih.
Vodstvo.

— **Vodstvo Sp. odseka M. D. «Obzor»** (ex S. I. K.) pri Sv. M. Magdaleni Zg. javlja, da se bo danes dne 1. marca vršila nogometna tekma med II. četo goriomenjenega in II. četo A. S. «Edera».

Tekma prične točno ob 12.30 na igrišču Edere pri Sv. Ivanu.

Nogometaši: German, Ladič, Kaligaris, Geržel, Vekjet I., Černeka, Fabijančič, Vekjet II., Skulin, Krešević in Bembič so naprošeni, da se zberejo točno ob 11. uri v društvenih prostorih.
Vodstvo.

— **Sportno Udruženje** naznanja vsem udeležencem tečaja za sodnike, da se bo začel redni pouk jutri ob 8.30, v prostorih dijaškega društva «Nicolò Tommaseo» v ulici Garibaldi št. 31 (in ne 30, kakor je bilo zadnjič pomotoma javljeno), I. nadstropje, levo.

Istočasno so naprošena društva, ki so prijavila člane k tečaju, da dopošljejo njih seznam, da bo moglo «Sportno Udruženje» razločevati člane vpisanih društev od zasebnikov.

Iz tržaškega življenja

— **Okraden v kinematografu.** Uradnik Lazar Grmek iz Milj si je predsinočnjim poiskal razvedrila v kinematografu «Volta» na Corso Garibaldi. Sledil je predstavi s takim zanimanjem, da ni zapazil, ko mu je spreten uzmovič segel v žep ter mu izmaknil listnico z zneskom 500 lir in raznimi osebami listinami. — Šele čez nekaj časa je neprijetno presenečen ugotovil, da je listnica izginila. K sreči pa ni bilo še prepozno. Dva orožnika, katerim je Grmek takoj javil dogodek, sta imela dober nos; kmalu potem sta aretirala 26letnega težaka Cosimo Paladino, stanujočega v ulici Malcanton št. 11, pri katerem so na kvesturi, kamor je bil odveden, našli ukradeno listnico. Tako je prišel Grmek v posest svojih stvari, Paladino je pa moral v zapor.

Skrivnost hiše št. 7. Že delj časa so nekatere mlade, fino oblečene ženske zahajale v ponočnih urah v hišo št. 7 v ulici S. Nicolò; prihajale so v družbi mladih gospodov, s katerimi so se po delj časa ustavljale v stanovanju zasebnice Marije T. Včasoma so se nekaterim najemnikom zazdeli ti nočni obiski precej sumljivi in končno se je nekdo pritožil na kvesturo. Neki večer pred kratkim so si policijski agenti natančneje ogledali hišo in prišli nenadoma v stanovanje Marije T. Presenetili so štiri mlade ženske, ki so očividno zelo dobro razumele z enakim številom mladih gospodov. Moški so se kmalu opravičili, po kaj so prišli, toda Evine hčerke niso mogle najti primernega izgovora. Da bi jim dali priliko, da se domislijo, so jih agenti povabili na kvesturo, dočim so moški nemoteno odšli. Ženske so bile po zaslišanju pridržane v zaporu.

Lastnica stanovanja se bo morala zagovarjati za svojo «gostoljubnost» pred sodiščem.

Teška nezgoda kmeta. Včeraj popoldne se je v Praprotu pri Šempolaju ponesrečil 42letni kmet Ivan Milič, doma iz omenjene vasi. Mož je sekal na domačem vrtu drevo, ki se je nenadoma tako nesrečno podrlo, da je mož obležal pod deblom. Pri tem je zadobil na desnem stegnu veliko, do kosti segajočo rano; k sreči pa mu ni zlomilo kosti. Ponesrečencu so prihiteli na pomoč nekateri kmetje ter ga prenesli na dom kjer so mu rano za silo obvezali. Nato je bil nesrečni kmet prepeljan v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti kakih 6 tednov.

Vesti z Goriškega

ZVEZA PROSVETNIH DRUŠTEV.

Iz Dobravelj. V četrtek, dne 26. t. m. je predaval pri nas, v «Pevskem in bralnem društvu» vseuč. prof. dr. France Veber. Kljub ne ravno prikladni uri se je zbralo zelo številno poslušalstvo, ki je z vidnim zavzetjem za stvar spremljalo temeljita, za nas tako nova izvajanja. Le prekratko je bil merjen čas. — Upamo pa, da bomo slišali vsaj v doglednem času zopet kaj.

— **Iz Gorice.** V četrtek dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer je univ. prof. dr. France Veber nadaljeval svoja izvajanja «O razvoju duševnosti». Polna dvorana v Trg. domu je zadosten dokaz za zanimanje, ki ga je vzbudil slovenski strokovnjak s svojim predavanjem.

Čeravno je g. profesor v kratkem času iznesel toliko snovi, z vsem potrebnim objašnjenjem in širino, ni mogel svojih izvajanj še končati (za kar smo mu — mimogrede rečeno — zelo hvaležni, ker ga bomo imeli priliko še enkrat slišati v prav kratkem času).

Samo na kratko naj omenimo — ob priliki več — da smo bili iznenadeni ob popolni novosti snovi. Res je sicer, da nas je že naslov predavanja: o razvoju duševnosti, malo pripravil na to, ker je to predmet, o katerem dosedaj še ni bilo govora v dosedanjih znanstvenih publikacijah našega znanstvenika.

— **Dramatično društvo v Gorici** uprizori dne 7. in 8. marca v dvorani Trgovskega doma velezabavno in duhovito veseloigro v treh dejanjih, «Poslednji mož», spisal F. X. Svoboda. Povsod, kjer je igra bila igrana, je dosegla velikanske uspehe. V Pragi je doživela ta veseloigra čez sto uprizoritev v eni sezoni. Igro je prevedel iz češčine in jo priredil za slovenski oder nam dobro znani dramatik Fran Govekar. «Poslednji mož» je igra jako originalne zamisli. Avtor nam tu opisuje moža, ki si je vtepel v glavo, oziroma ima nekako fiksno idejo, da mora on, v družini povsod biti zraven in vse nadzirati, sploh povsodi mora on imeti zraven svoj nos. «Še muho ako ubijete, moram jaz za to vedeti» pravi. Pri tem seveda pa trpi cela obitelj, ker oče, oziroma mož ne dovoli nobenemu članu družine, da bi najmanjšo stvarco po svoje naredil. Še najbolj pa pazi na hčerke, da bi ja ne dobile ženina po njihovi volji. Torej, pravi stari godrnjač. Igra ima celo vrsto komičnih prizorov in, ako je igra tudi dobro podana, se gledalec ne more ubraniti smeha do konca. Režija, kakor tudi igralci se trudijo kar najpožrtvovalneje, da bo igra dobro podana in da bo cenjeno občinstvo zapustilo dvorano kar najzadovoljnejše.

V glavni vlogi nastopi, naš jako nadarjeni in pridni član igralskega zbora g. Živic.

Tudi vse ostale vloge so v jako dobrih rokah, tako da smo prepričani, da uspeh ne sme izostati. Režijo vodi društveni režiser g. C. Bratuž.

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.— Kdor išče službo, plača polovično ceno.

HIŠA z zemljiščem ali samo zemljišče, 1300 sežnjev, trte, voda, prodam. Laurenčič, Guardiella 1183, Farneto. (294)

HIŠA s temi stanovanji vrtom in dvoriščem za vrdelskim kolodvorom št. 1603 se proda. (295)

16.000 LIR na prvo vknjižbo na dobro posestvo iščem. Naslov pri upravništvu. (290)

KUHARICE, sobarice, hišne, pestunje in drugo osobje za hotele in bare v Trstu in drugih mestih se iščejo. Trst Via Machiavelli 24, Posredovalnica. 291

ČEVLJARSKI vajenec se sprejme v ulici Arcata št. 8. 292

SOBICO, opremljeno, zračno odda mala družina poštenemu delavcu. Chiarbola sup. 62. vrata 11, v bližini pošte pri Sv. Jakobu. 293

HIŠA NA PRODAJ. Radi druskih razmer se proda na prometnem kraju na deželi, eno uro od železniške postaje po zelo ugodni ceni, hiša s 5 sobami, podstrešjem in drugimi kmečkimi prostori. Pred hišo obzidano dvorišče in okroglo 1200 m vrta. Cena po dogovoru, počaka se lahko tudi večjo svoto proti garanciji. Pojasnila daje Dominik Štrekelj župan v Gorjanskem. 239

ELEKTRIČEN MOTOR 15 HP 50 periodov, 220 voltas (L 2350) plošča z dvema valjarjema za mlenje (L 2900) in popolni stroji z vzmetjo za mlenje žita (L2300) vse v najboljšem stanju se prodajo v Romansu (pri Gradiški). Ponudbe pod «Motor» na Vittorio Molesini Gorina. 296

SREČO, preteklost in bodočnost življenja pove kiromant v ulici Pietà 12 vrata 6. 297

DEKLO išče mala družina; 130 lir mesečno, dobra hrana. Predstaviti se od 9-12 Via Commerciale Scorcola 353 (Villa Emilia. (298)

PRIZMATIČNE daljnoglede kupuje Giusto Hirsch, optik, v Trstu, Via Mazzini 36. 253

MLEKAR, s šestletno prakso, izurjen tudi za parni stroj, išče službo. Kastelic Ivan, II. Bistrica 134. (270)

39LETNA, vdova, 3 letnim otrokom, želi službe kot služkinja tudi v Jugoslaviji. Bobek Marija, via Ferriera 43. (273;

SVILOREJCI! Zdaj je zadnji čas, da si zagotovite dobro seme svilopreјk. Prednaročila sprejema **Just Ušaj,** agronom, Gorica Via Favetti 6. (282)

PRODAJALNA zelenjave se proda. Rojan, via Montorsino 7. (283)

TOVORNI AVTO 15 tez polnov, z vozom, nosi pet ton in avto Fiat torpedo se prodata. Fratelli Garibaldi, Via S. Francesco, 50 Trst. (285)

TRGOVSKI pomočnik z dobrimi spričevali išče službe v trgovini z mešanim blagom v mestu ali na deželi. Alojzij Spetič Guardiella S. Giovanni inf. 497, Trst. (287)

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz- izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 51

RABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Slavec. Via Giulia 29. 64

Naša zavarovalnica „UNION“ je največja svetovna zavarovalnica
Delniški kapital Fr. 20 Miljonov, zav. kapitali v veljavi čez 70 Miljardov Fr.
Ustanovljena 1828.
Generalni zastopnik
AVGUST RAVNIK - GORICA
Via Barzellini št. 2, I. 43
— Zastopniki se še sprejemajo. —

POMLAD!!!
Ob začetku
NOVE SEZIJE
opozarjamo cenjene odjemalce, da si ogledajo pred nakupom za pomlad, naše oddelke, ki so preskrbljeni z
elegantnim, modernim in najnovejšim blagom,
ki smo ga prejeli iz največjih obrtnih središč tu- in inozemstva.
ÖHLER
Corso Vitt. Em. III., št. 16.

Prva šola krojenja in vezenja
S 1. marcem začnejo redni in hitri tečaji
Via Lavatoio št. 5, I.
204 Ravnateljica: Tiny Donda Klampferer.

Vprašajte povsod
Jajčno Crema Marsala
R. Crismancich
Najslastnejši in krepilnejši liker. 65

Tiskarna Edinost
Trst, Via S. Francesco 20
ima v zalogi
obrazce za likvidacijo vojne odškednine in za prijave občinskih davkov in pristojbin.

Zadružna Zveza
v Trstu 203
posluje
od 1. marca 1925 naprej v novih uradih
ul. S. Francesco d'Assisi 16, I.

Röntgenologični zavod
za zdravljenje in diagnostiko
primarija 67
dr. A. de Fiori
v Gorici, Corso Vitt. Em. III. št. 14
Sprejema od 9-12 in od 2-4.

PRIVATNA KLINIKA
Dr CICERO
v POSTOJNI
Izvršujejo se vse kirurgične in notranje operacije
Vsa električna zdravljenja
ŽARKI X 179

Pohištvo
Gelosa Beniamino & Figli
v Via Carducci št. 20
Telefon 42-33
luksozno in navadno
Specijaliteta masivnih sob iz bukovega lesa, po zmernih cenah.

Mestna hranilnica ljubljanska
(GRADSKA ŠTEDIONICA) V LJUBLJANI (GRADSKA ŠTEDIONICA)
111
STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 125 milijonov dinarjev ali 500 milijonov kron. — SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni v tekočem računu najvišje mogoče obresti. — JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar. — Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je **denar popolnoma varen.**

— **Iz Št. Petra.** V petek, dne 27. t. m. je predaval v našem delavnem «Izobraževalnem društvu «Mladina» g. F. Gomišček «O dramatiki». — Z malokaterim predavanjem bi nam bilo tako ustrežemo, kot s tem — zanimanje, s katerim smo spremljali temperamentnega predavatelja, je to pač v obilni meri pokazalo. Ob tednu na svidenje!

— **Iz Tolmina.** V nedeljo dne 1. marca t. l. bo predaval univ. prof. dr France Veber ob 2. uri pop. v našem «Rokodelskem bralnem društvu». Po zanimanju, ki vlada za predavanje, je pričakovati, da bo društveni lokal — premajhen.

— **Duhovniške vesti.** V četrtek, dne 26. t. m. sta bila investirana kot župnika g. Ciril Munih in g. Josip Kos in sicer prvi na župnijo Sočo, katero je že dosedaj upravljal, poslednji pa, ki je bil dosedaj kurat v Gaberju na Vipavskem, na župnijo Biljana.

— **Poštni urad v Gosposki ulici.** Že pred približno tremi tedni so poročali listi, da je bil pred vojno obstoječi poštni urad v Gosposki ulici znova otvorjen. Kakor pa doznavamo od prizadetih trgovskih krogov, je sicer res, da je novi urad že davno opremljen z vsem potrebnim in tudi z osobjem, toda posluje pa še vedno ne. Najbrže čakajo uradniki že cele 3 tedne na tozadevni otvoritveni dekret ali pa na kako drugo za otvoritev nujno potrebno formalnost, brez katere ni seveda mogoče pričeti s poslovanjem. Bržkone velja tudi tu, kakor povsod v državni upravi, pregovor, da se počasi daleč pride, le žal, da se ne drži tudi življenje, zlasti moderno ne, tega pregovora

— **Smrt na cesti.** V sredo zjutraj so našli mimoidoči na cesti med Kojskim in Njivicami 71-letnega Josipa Kumar iz Kojskega mrtvega. Ker ni bilo na Kumarjevem truplu nikakih sledov ne samomora ne zločina, so orožniki odredili prenos trupla v Kumarjevo stanovanje, kjer je zdravnik ugotovil, da je Kumarja zadela srčna kap.

— **Iz voza pod voz.** V sredo zvečer je vozil 50-letni Anton Cigoj iz Gojač domov drva. Ko je vozil mimo občinskega vodnjaka, je Cigoj vsled nenadnega sunka vprežene živine izgubil ravnotežje ter je padel z voza, na katerem je sedel, naravnost pod kolesa, pri čemer je zadobil znatne poškodbe po celem telesu. Goriški «Zeleni križ» ga je prepeljal v goriško bolnišnico, kjer bo moral ostati približno štiri tedne, ako ne nastopijo morebitne komplikacije.

— **Padel po stopnicah.** V sredo zjutraj je bil prepeljan v goriško bolnišnico 61-letni Angelj Colautti iz Teor-a, toda stanujoč v Mirnu, ki je padel tako nesrečno po stopnicah, da si je pri padcu zlomil hrbtenico, vsled česar je njegovo stanje smrtnonevarno.

— **Poskus samomora v duševni zmedenosti.** Pred dnevi se je vrgel 40-letni Franc Petrič iz Vipave z mosta v valove Vipave z namenom, da napravi konec svojemu grenkemu življenju. Petrič je namreč bolehal na manji prešledovanja in se je odločil za ta usodni skok pod vplivom živčnega napada. Mimoidoči so ga takoj rešili iz vode ter dali prepeljati v goriško bolnico, ker je pri skoku v vodo zadobil razne poškodbe. Če ne nastopijo kake komplikacije, bo ozdravel tudi on tekom štirih tednov.

— **Mati, ki zatajuje svoje dete.** 26letna Marija Jereb iz Grahovega je sedela v goriških zaporih radi tihotapstva. Med tem sedenjem v zaporih je dala življenje nezakonskemu otroku, katerega je hotela potem vpisati pri idrijskemu županstvu ne pod priimkom Jereb ampak Kavčič, češ, da se tudi ona tako imenuje. Radi tega so jo orožniki zopet dali pod ključ.

— **Nezgoda na potovanju.** 24letni Anton Grošelj iz Jugoslavije se je mudil na potovanju v Gorici. V četrtek se je vsled epileptičnega napada zgrudil na tla na Kornu, pri čemer si je povzročil razne precej teške telesne poškodbe. «Zeleni križ» ga je pripeljal v mestno bolnico.

— **Duševna tema.** Goriški «Zeleni križ» je prepeljal v videmsko norišnico 19letno Marijo Renar iz Vipave in 56letno Marijo Blažič iz Deskel, ker se jima je omračil um.

Poglavje brez konca. V goriško bolnico je bil prepeljan 45letni Anton Šuligoj iz Sela, ker mu je po nesreči vnevša se bomba povzročila teške poškodbe po celem telesu.

— **Iz Šturij. - Čudna igra narave.** Posestniku Ivanu Černigoj je svinja izkotila 7 mladičev, od katerih je bilo 6 normalno razvitih, sedmi pa ni bil, razen po životu, čisto nič podoben prešiču; imel je okroglo glavo brez rilca in brez oči, ušesi, tudi normalno razviti, sta mu pa tičali skoro pod vratom. Čudni prešiček je bil sprva čvrstejši od mladih tovarišev, vendar je kmalu poginil.

Ali je blu ali nej blu in kaj je sploh blu?

— **Iz Ajdovščine.** Pustni dogodki mi potiskajo pero v roke in stavim, da vas bodo zanimali tudi še po pepelnični sredi. Čujte jih.

Predpustna plesna prireditev športnega društva «Skaš» je bila in prireditelji so opremili dvorano z balončki in trakovi raznih barv, v katerih bi razsoden človek videl le navadno predpustno opremo ali ki bi ga kvečjemu spominjala na različne športne kroje. vse drugače tukajšnja varnostna oblast oziroma v odsotnosti g. poročnika njen vicebrigadir, ki s posebno vnemo preganja modro barvo. Zahteval je strogo, da prireditelji odstranijo barvo «blù». Stvar pa je bila taka, da barve «blù» sploh nej blu, ampak je g. vicebrigadirja le vzralo njegovo prepozorno oko. Preganjana barva je bila lila, vendar je bilo treba odstraniti vkljub vsestranskemu pojasnilu tudi to barvo — kar bi ob električnem svitu lila barva odsevala modro in bi se kdo utegnil zmotiti kakor g. vicebrigadir ter bi to imelo za posledico neljube incidente. Modra barva je namreč slovenski narodni simbol, ne vem sicer, od kdaj in kako je prišla ta barva kot taka do tako visoke časti, ali res je vendar le, da jo varnostna oblast vsevprek preganja, posebno pa omenjeni g. vicebrigadir. Ne morejo je trpeti ne na odru ne na navadnem ženskem predpasniku ali bluzi in celo na pustni maškaradi je orožništvo med drugim pazilo tudi na to, da ne bi bila modra kaka pustna šema. Dobro je, da je g. vicebrigadir prestavljen na Otlico in ne kam v Istro, ker bi tam gotovo začel preganjati naše uboge kmete radi njihovih tradicijonalnih modrih hlač.

Gospodu orožniškemu poročniku, o katerem čujemo, da je razsoden mož, kot zastopniku varnostne oblasti želimo povedati, da nam ni prav nič do modre barve, ki ni za nas ne zastava ne narodni simbol, pač pa si iskreno želimo, da bi bila pri nas uprava in zlasti varnostna služba modra in pametna, kakor je bila zadnja leta.

Ne vsiljujte nam javnih plesov in «Giovinezze»!

Na omenjenem javnem plesu so se ob zaključku nenadoma pojavili fašisti in zahtevali od godbe, da jim zasvira njihovo giovinezzo, hoteč izzvati ž njo kak incident. Izpodletelo jim je, ker so prišli s svojo zahtevo za eno minuto prepozno. Pa so o zadevi sklepali in sklenili prirediti svoj fašistovski javni ples, h kateremu so vabili pod anonimno firmo «Comitato — Društvo». Pod to firmo so igrali svojo giovinezzo, kolikor jim je bilo ljubo, ker se od naših ljudi ni udeležil njihovega javnega plesa dobesedno nihče, prinesel jim je le blamažo, velikansko izgubo in pouk, da fašizem nima pri nas ničesar iskati, zlasti še, odkar se je reorganiziral in mu zopet načeluje izza lanskih volitev dobro znani Napolitanec Vacca. Pa so poskusili v tretje, in sicer na pustno nedeljo. Za ta dan je bil oblasti naznanjen naš maškaradni ples — za povabljence. Vabljeni so bili domala vsi Slovenci in Italijani izzvemši le najizrazitejše fašiste, ki smatrajo za svojo nalogo, da izzivajo incidente. Varnostna oblast je dovolila in od prirediteljev zahtevala kljub vsemu ugovarjanju — javni ples, končno pa je le obveljala naša domača maškerada za povabljene. Kar nenadoma pa udere na našo prireditev g. Vacca s svojimi fašisti. Tudi za nepovabljene goste je zabava prijetna in vse jo uživa mirno in nemoteno do okoli polnoči. Toda še slajše je maščevanje in nad vse sladka bi bila «Giovinezza», ki bi jo hočeš nočeš morala poslušati tudi slovenska ušesa. Fašisti jo zahtevajo, ljudstvo jo soglasno odklanja ob navzočnosti osmero orožnikov z g. maršalom na čelu. Kdo je izzval incident in kdo moti red v dvorani, je jasno, in edino logično bi bilo, da bi bil g. maršal odstranil fašiste. Namesto tega je dopustil, da je trajal incident dalje, tako da smo si morali pomagati sami. Energični predsednik g. Kalin je, odklonivši vsako nadaljno odgovornost, za nekaj časa prekinil godbo in ples, na čar je g. maršal dal izprazniti dvorano. Giovinezza se tudi ta dan ni igrala.

Bodi ta slučaj drugim društvom v bodrilo in zgled, da ni mogoče nasilnim potem nariniti ljudstvu tuje volje, če le nastopa možato in enodušno. Nič ne dé, če se moramo včasih odreči takim stvarem kakor so maškarade in javni plesi, manifestacija narodnega ponosa pri vsem ljudstvu in njegova moralna moč mora vzbuditi spoštovanje tudi pri tistih, ki nas ne ljubijo. Varnostna oblast pa vedi, da pri nas ni nikdar incidentov, če jih namenoma ne izzovejo tisti, ki so jim naše prireditve trn v peti.

Iz tržaške pokrajine

— **Postojna.** V nedeljo, 8. marca, ob 8. uri zvečer bo pod okriljem tukajšnjega dramat. društva «Sovič» gostovala šentjakobska «Čitalnica» iz Trsta z uprizoritvijo dobro znane zabavne igre v treh dejanjih «Scampolo». — Igra, katera je bila že neštetokrat uprizorjena na večjih gledaliških odrih, bo nudila tudi tu kako urico lepega užitka. V to svrho bo postavila «Čitalnica» svoje najboljše igralce na oder, med temi v glavni vlogi dobro znanega gledališkega igralca g. Terčiča. Pričakujemo, da bo ljudstvo v čim večjem številu prihitelo na to prireditev, v dokaz, da zna ceniti društvo, ki si je nadelo nalogo, nuditi nam umetniški užitek. — Dostop k tej igri je otrokom zabranjen. — Ker se je bati močnega navala pri blagajni, bodo listki v predprodaji pri g. Petrič-u od 1. marca dalje.

Loterijske številke

izžrebane 28. februarja 1925.

Bari	57	38	47	67	87
Firenze	30	12	73	60	40
Milano	40	6	25	43	84
Napoli	24	36	48	67	90
Palermo	58	32	9	42	18
Roma	79	43	87	73	60
Torino	33	82	17	41	2
Venezia	37	90	78	32	53

Znanost in umetnost

— **Golija: Peterčkove poslednje sanje.** Otroška igra v štirih slikah. — Ubogi Peterček! — Kruta vojna ti je ugrabila očeta in tudi mamica je morala leči v črni grob. Sam si ostal s staro babico, ki jedva čaka, da tudi njo povede smrt v večno življenje.

Ubogi Peterček! Ni ti dano, da bi spoznal vso lepoto in krasoto življenja in sveta, ker v revščini si rojen in v revščini boš umrl.

Ali vidiš mamica, mrtva mamica, skrbi še vedno zate. Izprosila je bajno kraljestvo sanj, da te ono vzame v svoje območje, da ti razkaže vse ono, kar si ti v svoji otroški fantaziji predstavljal o davni bajki kralja Matjaža, o šumljenju tajinstvenega gozda, ki tvori s svojo za nas nerazumljivo tišino vir vse poezije in zibelj bujne fantazije o gozdnih čudnih in skritih bitij.

Kralj Matjaž! Čudapolen vladar podzemeljskega sveta, ki jedva čakaš da poženeš svojo silno vojsko na plano, da zasvoji ves svet. — Kraljica Alenka! Kraljična Alenčica! Prečna bitja, odeta v ono čarobno milino, ki sije samo z obraza dobrih in pravičnih, te bodo očarale, Peterček! Ali gledi: niti v sanjah ne ostaneš brez nesreče! Zakaj si se zameril poveljniku Matjaževe vojske, da te ta zapodi iz dvora?

Ali dobrohotni čarovnik Grča te povede v bajni gozd. Kar si v gozdu zrl ne zaostaja gotovo za krasoto očarujočega dvora podzemeljskega glavarja.

Končno srečaš Jezuščka, ki uslišiš tvojo gorečo prošnjo, da bi spet zazrl ljubo mamico.

Pride Jezušček pote! Poda ti ročice in povede te med angeljne, v nebeški raj.

Zopet zreš mamico, zopet ugledaš očeta. — In ves angeljski zbor mu čast zapoje in nebeška fanfara pozdravi uhod ubogega trpina Peterčka v nebeško kraljestvo.

Dramatični odsek M.D.P. - Trst, ki z veliko vnemo pripravlja to otroško igro, je gotov popolnega uspeha. Tehnična stran igre je dodobra pripravljena. Kostumi so že gotovi. Zbor in fanfaro pridno vadi društveni član H. Š., ki je tudi pripravil in uredil glazbo za one točke v igri, kjer jih zahteva avtor.

Odbor bo razposlal prihodnji teden listke za vstop k igri. Nadalje so vstopnice v razprodaji od pondeljka naprej v gostilni D.K.D. pri Sv. Jakobu (od 20. naprej). Istotako so v razprodaji sedeži. Nevrnjene vstopnice se smatrajo za sprejete.

Nadalje je odbor sklenil, da svirajo med odmori mladi mandolinisti razne komade. — Pričetek igre točno ob 20.

Naročajte in širite „EDINOST"

Gospodarstvo.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

ulica Raffineria št. 7, ima v zalogi:

Semena: zelje zgodnje in pozno nemškega izvora, pesa rdeča Mamut in rumena Eckendorf, cvetoči karfijol, snežna kepa, špinačo, redkvico rdečo okroglo, rdečo podolgasto in belo dolgo, zgodnji nizki grah, seme salatine, solate, radiča, čebulček, solatno peso, krmsko peso, korenje ter druga vrtna in cvetlična semena.

Trave: laško ljulko, francosko pahovko, mačji rep in travniško bilnico.

Detelje: inkarnatno domačo in lucerno.

Vsa semena so preizkušena in zajamčena, bodisi glede kaljivosti kakor tudi glede vrste.

Škarje za obrezovanje, francoskega tipa.

Umetna gnojila: superfosfat, kalijevo sol, amonijev sulfat in čilski soliter.

Bisulin, zdravilo za na spolovilih obolelo govejo živino.

Zamaške za steklenice, vehe za sode.

Sure za cepljenje trt z žico.

Cepilni vosek in razne druge gospodarske potrebščine.

Čilski soliter je ravnokar dospel, ter se ga dobi v zalogi, ul. **Raffineria 7.**

Ibernol sredstvo za zimsko pokončavanje sadnih in trtnih zajedalcev. Priporoča se kot izvrstno sredstvo proti vsem zajedalcev sadnega drevja in vinske trte. Uporablja se uspešno po zimi, ko rastline še počivajo, s tem da napadeno drevje škropimo s škropilnico. Na 100 litrov vode se vzame 6—8 kg «Ibernola». Vinske trte in debla sadnega drevja obraščena z mahom, lišajem i. dr. je treba očistiti s ščetjo, nato namazati z močnejšo raztopino «Ibermola». S tem sredstvom se uničijo tudi vse druge bolezni rastline. Rabiti ga je le dokler je rastlina še gola in dokler ne začne poganjati. Prodaja se v škatljah od 3 kg.

Naša semena in umetna gnojila — vse zajamčeno — ima v razprodaji tudi naš zastopnik g. Ivan Čeh v Rojiku.

Tržaška kmetijska družba v Trstu
Ulica Raffineria št. 7.

Kmetovalci in zadruge, ki hočejo imeti zanesljivo seme detelje in lucerne zajamčeno predenice prosto naj prijavijo svojo potrebo (da se znamo ravnati pri naročilu) pri

Tržaški kmetijski družbi v Trstu
ulica Raffineria št. 7

ZA REJO KONJEV IN MEZG.

Urad za kmetijski potovalni pouk javlja:

Urad za kmetijski potovalni pouk za tržaško pokrajino si je nadel nalogo pospeševati konjerejo v postojnskem, senožeškem in sežanskem okraju.

V ta namen je ukrenil vse potrebno, da se doseže ustanovitev postaje za spuščanje žrebcev z žrebci iz bivših eraričnih žrebarn, katere upravlja sedaj konzorcij prizadetih dežel.

Tudi se razmotriva možnost ustanovitve javne postaje za spuščanje oslov, ki bi razpolagala s plemenskim oslom velike rašče; na ta način bi se redile mezge, po katerih je v različnih pokrajinah Italije veliko povpraševanje.

Tako se otvarja našemu kmečkemu ljudstvu novo polje živinorejskega delovanja v očigled dejstvu, da so podnebne in gospodarske razmere v tej pokrajini za to novo vrsto živinoreje kakor nalašč ustvarjene.

Če bodo podpirale kmetijski urad v dosego te namere občine, kmetijske organizacije in živinorejci, se bodo mogle kmalu udejstvovati te nove inicijative v svrho pospeševanja živinoreje in to v največjo korist našega gospodarstva.

Živinorejci in kmetovalci naj si bodo svesti, da bo kmetijski urad rade volje upoštevaval njih želje in mnenje z ozirom na pobudo, s katero se hoče vpeljati v naših pokrajinah to novo panogo kmetijstva.

Interesiranci naj se blagovole obrniti tozadevno na ravnateljstvo kmetijskega urada v Trstu (ul. Trento št. 2) ali pa na oddelek tega urada v Sežani.

Cene na trgu Cavour

(Oddaja na debelo)

Česen 800-1000; pomaranče 25-130; karfijol 30-50; kapus 70-90; verzote 100-130; čebula 120-140; fige (suhe) 220-400; solata 40-300; limone (100 komadov) 7-8; jabolka 90-300; krompir 70-85; hruške 100-380; grah 240; paradižniki 300; radič 160-300; radič (rdeč) 160-280; špinača 100-200.

To in ono

450 strelov v eni minuti.

V Bernu so se te dni vršili poskusi z novo strojno puško. Navzoči so bili zastopniki državnih in lokalnih oblasti, reprezentanti vojske in številni časnikarji. Švicarska vlada namreč potrebuje za odkup izuma 16 in pol milijona švicarskih frankov in za to vsoto je treba agitirati med ljudstvom.

Mitraljezo je izumil polkovnik Müller, poveljnik tehnične divizije švicarske vojske. Strojna puška tehta nekaj manj kakor devet kilogramov ter odda lahko 450 strelov v eni minuti. Opremljena je tako ekonomično, da je v njej prostora za 30 pasov po 130 nabojev, katere lahko mitraljeza izbruha v pičlih desetih minutah. Novo orožje je fino skonstruirano ter predstavlja dozdaj rekordno mitraljezo. Švicarska vlada namerava s tem orožjem opremiti svojo konjenico in zlasti alpske čete.

DAROVI

— Na zabavnem večeru na Občinah se je zbralo L 30. 35 za Šolsko društvo. Darovalcem kot nabiralcu srčna hvala!

— Mesto cvetja na grob prijateljice Olge Poničvarjeve daruje Justina Kraljeva L 15.— svetoivanski podružnici Šolskega društva. — Denar hrani upravništvo.

— Mesto cvetja na grob pok. Olgi Ponikvar daruje g.a Jurkič 25 L podružnici Šolskega društva pri Sv. Ivanu.

Borzna poročila.

DEVIZE Amsterdam od 985.— do 995.— Belgija od 123.50 do 125.50; Pariz 127.— do 127.50 London od 117.50 do 117.85; New York od 24.70 do 24.80; Španija od 347.— do 352.—; Švica od 475.— do 477.—; Atene od 38.50 do 40.50; Berlin do 585.— do 595.—; Bukarešt od 11.80 do 12.40; Praga od 73.20 do 73.70; Ogrska od 0.0335 do 0.0355; Dunaj od 0.0345 do 0.0355; Zagreb od 39.40 do 39.70.

VALUTA; Avstrijske krone od 0.0345 do 0.0355; dinarji od 39.30 do 39.60; dolarji od 24.65 do 24.75; novci po 20 frankov od 94.— do 95.— funt šterling od 117.50 do 117.75.

Benečijske obveznice 81.60.

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje 56
kupuje
Zlatarna ALBERT POVH
Trst, Via Mazzini 46

MIRODILNICA
MARIO FERLIN
Sv. M. Magd. cesta 2 Bivio. Tel. 774
prodaja na debelo in drobno. 63
Barve, laki, čopiči, šipe, žeblji, cement, sadra itd. Postrežba na dom.
Bogata izbera slikar. vzorcev (štampov.)
Velika izbera cepilnih potrebščin.

ALOJZIJ POVH
urar in zlatar
Piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29
Lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah. 62

Vozni red železnic

JUŽNI KOLODVOR

Trst—Tržič—Portogruaro—Benetke

Odhodi: 5.20 (e), 6.05 (b), 8.30 (o), 10.— (o), 14.20 (b), 15.15 (o), 17.5 (b), 18.— (o), 19.30 (b), 23.45 (o).
Prihodi: 0.25 (b), 5.30 (o), 8.10 (o), 9.55 (b), 13.15 (b), 14.25 (b), 18.10 (b), 18.50 (o), 20.30 (o), 23.05 (e).

Trst—Gorica—Kormin—Videm

Odhodi: 5.35 (o), 6.25 (o), do Tržiča, 7.10 (b), 8.30 (o), 12.35 (o), 15.— (b), 17.40 (b), 19.45 (o).
Prihodi: 7.45 (o), 9.25 (o), 11.55 (b), 14.05 (b), 17.45 (o), 18.50 (o), 19.40 (b), 22.45 (o).

Trst—Divača—Sv. Peter—Postojna

Odhodi: 0.10 (e), 5.01 (o), 6.50 (b), 9.25 (b), 11.05 (b), 13.50 (o), 16.40 (o), 19.15 (b).
Prihodi: 4.10 (e), 7.05 (o), 9.40 (b), 12.10 (o), 16.45 (b), 18.30 (b), 20.15 (o), 21.20 (b), 23.20 (o).

DRŽAVNI KOLODVOR

Trst—Buje—Poreč

Odhodi: 5.05, 9.—, 14—, 18.30.
Prihodi: 7.50, 12.15, 17.55, 21.20.

Trst—Herpelje—Pula

Odhodi: 5.25 (o), 12.30 (b), 19.— (o).
Prihodi: 7.35 (o), 9.55 (o), 15.35 (b), 21.05 (o).

Trst—Prvačina—Gorica—Podbrdo

Odhodi: 5.30 (b), 6.10 (o), 11.— (o), 17.55 (b), 18.50 (o) do Gorice.
Prihodi: 7.40 (o), 11.25 (b), 15.45 (o), 21.10 (o), 23.45 (b).

ŠOLA BERLITZ
TRST, via Torre bianca 21, TRST
27. februarja - 7. marca
Otvoritev novih hitrih tečajev
Skupne in zasebne lekcije
Izprašani profesorji dotičnih narodnosti
VSI JEZIKI 199

TVRDKA
FRANCESCO S. DALSASSO
ustanovljena leta 1892
izvršuje vsako elektrotehnično delo.
Na željo proračuni.
Via Mazzini 3. 66 Telefon 6-16

Najboljši šivalni stroji so
I. R. I.
Najboljši materijal. Največje jamstvo.
Brezplačen pouk v vezenju. Posebni stroji za šivanje in vezenje L 570.—, za klopni z dvema predaloma L 720.—. Izbera inozemskih strojev po najzmernejših cenah.
Zaloga šivalnih strojev in potrebščin
24 **Cervellini, Trst, Via G. Carducci 27**
Na zahtevo se pošljejo cenik. 54

Najstarejši slovenski denarni zavod.
Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omejenim poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebianca štev. 19, I. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.
Uradne ure za stranke od 9 do 13
Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt
Št. telef. 25-97. 16

LJUDSKA BANKA v POSTOJNI
(prej NOTRRANJSKA POSOJILNICA) reg. zad. z omej. por.
Sprejema vloge na hranilne knjižice in vloge na tekoči račun.
Obrestuje vezane vloge po dogovoru. Izdaja brezplačno cirkularne čeke :::: Banca Nazionale di Credito. ::::
Daja posojila kakor tudi izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle :::: pod najugodnejšimi pogoji. ::::

Predno kaj nakupite, obiščite 45
Veliko skladišče pohištva
tvrdke
ALESSANDRO LEVI MINZI
Via Rettori št. 1 — Via Malcanton št. 7-13
Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v velikem izberi.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
Glavnica in rezerve Dinarjev 60.000.000·-- Telefon: 5—18, 22—98
PODRUŽNICA V TRSTU
CENTRALA V LJUBLJANI
Glavnica in rezerve Dinarjev 60.000.000·-- Telefon: 5—18, 22—98
Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4%, na tekočih računih po 4½% vezane vloge po dogovoru. - Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.
Podružnice: GORICA, Brežice, Celje, Černomelj, Kranj, Logatec :::: Maribor ::::
Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo
Blagajna je odprta od 9½—12½ in od 14½—16 41
Podružnice: Metković, Novi Sad, Ptuj, :::: Sarajevo, Split ::::